

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2006-2007

7 MARS 2007

Projet de loi modifiant diverses dispositions relatives à l'absence et à la déclaration judiciaire de décès

Procédure d'évocation

RAPPORT

**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
M. MAHOUX**

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2006-2007

7 MAART 2007

Wetsontwerp tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de afwezigheid en de gerechtelijke verklaring van overlijden

Evocatieprocedure

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER MAHOUX**

Composition de la commission / Samenstelling van de commissie :

Président / Voorzitter : Hugo Vandenberghe.**Membres / Leden :**

SP.A-SPIRIT	Jacinta De Roeck, Fauzaya Talhaoui, Dany Vandebossche.
VLD	Jeannine Leduc, Stefaan Noreilde, Luc Willems.
PS	Joëlle Kapompolé, Philippe Mahoux, Olga Zrihen.
MR	Jean-Marie Cheffert, Christine Defraigne, Nathalie de T' Serclaes.
CD&V	Mia De Schamphelaere, Hugo Vandenberghe.
Vlaams Belang	Jurgen Ceder, Anke Van dermeersch.
CDH	Clotilde Nyssens.

Suppléants / Plaatsvervangers :

Staf Nimmegeers, Fatma Pehlivan, Ludwig Vandenhove, Myriam Vanlerberghe.
Pierre Chevalier, Nele Lijnen, Annemie Van de Casteele, Patrik Vankrunkelsven.
Sfia Bouarfa, Jean Cornil, Franco Seminara, Philippe Moureaux.
Jihane Annane, Berni Collas, Marie-Hélène Crombé-Berton, Alain Destexhe.
Sabine de Bethune, Jan Steverlyncx, Elke Tindemans.
Yves Buysse, Joris Van Hauthem, Karim Van Overmeire.
Christian Brotcome, Francis Delpérée.

*Voir :***Documents du Sénat :****3-1792 - 2006/2007 :**

N° 1 : Projet évoqué par le Sénat.
N°s 2 à 4 : Amendements.

*Zie :***Stukken van de Senaat :****3-1792 - 2006/2007 :**

Nr. 1 : Ontwerp geëvoceerd door de Senaat.
Nrs. 2 tot 4 : Amendementen.

I. INTRODUCTION

Le projet de loi qui fait l'objet du présent rapport relève de la procédure bicamérale facultative et a été déposé initialement à la Chambre des représentants en tant que proposition de loi de MM. Alfons Borginon, Claude Marinower et Mme Martine Taelman (doc. Chambre, n° 51-614/1).

La commission de la Justice de la Chambre des représentants a décidé de scinder la proposition de loi en deux propositions de loi distinctes de manière que l'une traite des articles réglant une matière visée à l'article 77 de la Constitution (doc. Chambre n° 51-2515/1) et que l'autre contienne exclusivement les articles réglant une matière visée à l'article 78 de la Constitution (doc. Chambre, n° 51-614/8).

Ce projet de loi a été adopté à l'unanimité par la Chambre des représentants le 6 juillet 2006 et a été transmis le 7 juillet 2006 au Sénat, qui l'a évoqué le 17 octobre 2006.

La commission a examiné le projet de loi en question au cours de ses réunions des 24 octobre, 8, 14, 21 et 22 novembre 2006, 14 février et 6 mars 2007. On se reportera également à la discussion du projet de loi relevant de la procédure bicamérale obligatoire (voir le doc. Sénat, n° 3-1793/3).

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF DE LA MINISTRE DE LA JUSTICE

Les projets de loi à l'examen, qui ont déjà été votés à l'unanimité à la Chambre des représentants, visent, d'une part, à simplifier la procédure d'absence et, d'autre part, à codifier la pratique de la déclaration judiciaire de décès.

L'inefficacité de la réglementation actuelle relative à l'absence, laquelle n'a d'ailleurs pratiquement subi aucune modification depuis 1804, a été mise en évidence, une première fois par la promulgation, après les deux guerres mondiales, de lois spéciales relatives aux personnes disparues. Plus récemment, la catastrophe du Tsunami a montré la complexité du Code civil en la matière et les problèmes suscités par la réglementation actuelle.

Une réforme globale de la législation relative aux personnes disparues et aux personnes absentes était donc indispensable. Un examen approfondi est intervenu afin de parvenir à un équilibre équitable entre les droits des personnes disparues et les droits des personnes proches qui attendent leur retour.

Lors des débats en commission de la Justice de la Chambre, un choix entre deux options a dû être opéré.

I. INLEIDING

Dit optioneel bicameraal wetsontwerp werd in de Kamer van volksvertegenwoordigers oorspronkelijk ingediend als een wetsvoorstel van Alfons Borginon, Claude Marinower en Martine Taelman (stuk Kamer, nr. 51-614/1).

De commissie voor de Justitie van de Kamer van volksvertegenwoordigers besliste het wetsvoorstel op te splitsen in twee afzonderlijke wetsvoorstellen, teneinde in het ene wetsvoorstel de artikelen conform de in artikel 77 van de Grondwet bedoelde procedure te behandelen (stuk Kamer, nr. 51-2515/1), terwijl het andere wetsvoorstel uitsluitend artikelen bevat die een aangelegenheid regelen als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet (stuk Kamer, nr. 51-614/8).

Dit wetsontwerp werd op 6 juli 2006 eenparig aangenomen door de Kamer van volksvertegenwoordigers, en werd op 7 juli 2006 overgezonden aan de Senaat en op 17 oktober 2006 geëvoceerd.

De commissie heeft dit wetsontwerp besproken tijdens haar vergaderingen van 24 oktober, 8, 14, 21 en 22 november 2006 en 14 februari en 6 maart 2007. Er kan ook worden verwezen naar de bespreking van het verplicht bicameraal wetsontwerp (zie stuk Senaat, nr. 3-1793/3).

II. INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

De voorliggende wetsontwerpen, die reeds eenparig werden aangenomen in de Kamer van volksvertegenwoordigers, willen enerzijds de afwezigheidsprocedure vereenvoudigen, en anderzijds de gerechtelijke verklaring van overlijden codificeren.

De bijzondere wetten op vermisten na Wereldoorlog I en II maakten een eerste keer duidelijk dat de huidige regeling die sedert 1804 praktisch ongewijzigd is gebleven, niet toereikend is. Ook bij de recente tsunamiramp bleek het Burgerlijk Wetboek op dat vlak nogal ingewikkeld en heeft de huidige regeling voor problemen gezorgd.

Een algemene hervorming van de wetgeving inzake vermiste en verdwenen personen drong zich dus op. Er werd een grondige bespreking gevoerd om te komen tot het juiste evenwicht tussen de rechten van de verdwenen personen en de rechten van degenen die op hun terugkeer wachten.

De Kamercommissie voor de Justitie heeft een keuze moeten maken tussen twee mogelijkheden.

Une proposition de loi est à la base de cette réforme et visait à mettre en place pour l'institution de l'absence un système parallèle à celui de l'administration provisoire des biens d'un incapable majeur.

Or, à la suite de l'avis du Conseil d'État et des différences entre le régime de l'administration provisoire des biens d'un incapable et celui de l'administration des biens d'une personne présumée absente, le gouvernement a déposé des amendements mettant en place un système indépendant, vu les spécificités, mais qui ne modifiait pas la structure générale de la proposition de loi.

Un vote en commission est intervenu et le choix s'est porté en faveur de la thèse défendue par le gouvernement.

L'absence est la situation où une personne a cessé de paraître au lieu de son domicile ou de sa résidence sans qu'on ait eu de ses nouvelles et où il en résulte une incertitude quant à sa vie ou sa mort.

Les proches doivent introduire une procédure complexe devant le tribunal de première instance.

À l'heure actuelle, le code distingue trois phases (la présomption d'absence, la déclaration d'absence, l'envoi en possession définitive).

Il faut compter cinq ans avant qu'un jugement de déclaration d'absence ne soit prononcé par le tribunal de première instance.

Le Code n'assimilant jamais l'absence au décès (date qui revêt un intérêt capital dans le commerce juridique), de nombreux problèmes pour les proches ont surgi, notamment, concernant la dissolution du mariage et la possibilité de se remarier, l'ouverture de la succession, la tutelle éventuelle des enfants, le versement d'une assurance vie et la pension de survie, même si pour ce dernier point les dispositions légales relatives à la pension prévoient que la déclaration d'absence conformément aux dispositions du Code civil vaut preuve de décès.

Enfin, cette procédure est très lourde et implique aujourd'hui un délai extrêmement long (de 35 à 100 ans) avant que les héritiers puissent entrer en possession définitive des biens de l'absents.

Le projet simplifie cette procédure et ne prévoit plus que deux phases (la présomption d'absence et la déclaration d'absence).

Le titre IV « Des absents », du livre 1er du Code civil est remplacé et comprend désormais deux chapitres :

De grondslag van deze hervorming is een wetsvoorstel dat voor de afwezigheid een regeling instelt die gelijkloopt met die voor het voorlopig bewind over de goederen van een onbekwame meerderjarige.

Ingevolge het advies van de Raad van State en de verschillen tussen het stelsel van het voorlopig bewind over de goederen van een onbekwame en dat van het beheer van de goederen van een vermoedelijk afwezige, heeft de regering echter amendementen ingediend om een afzonderlijke regeling in te stellen, die rekening houdt met de specifieke kenmerken van de aangelegenheid maar de algemene structuur van het wetsvoorstel niet wijzigt.

In de commissie is daarover gestemd en een meerderheid heeft zich uitgesproken voor de oplossing die de regering voorstelt.

De afwezigheid is de toestand waarbij een persoon opgehouden heeft te verschijnen daar waar hij zijn woonplaats of zijn verblijfplaats had en men van hem geen tijding heeft ontvangen en daaruit onzekerheid voortvloeit over zijn leven of zijn dood.

De verwanten moeten een ingewikkelde procedure opstarten voor de rechtbank van eerste aanleg.

Het Wetboek onderscheidt thans drie fasen (vermoeden van afwezigheid, verklaring van afwezigheid, definitieve inbezitstelling).

Het duurt gewoonlijk vijf jaar vooraleer de rechtbank van eerste aanleg een vonnis houdende verklaring van afwezigheid uitspreekt.

Omdat het Wetboek een afwezigheid nooit gelijkstelt met een overlijden (een datum die van groot belang is in het rechtsverkeer), worden de verwanten met vele problemen geconfronteerd, betreffende de ontbinding van het huwelijk en de mogelijkheid tot hertrouwen, het openvallen van de nalatenschap, de voogdij over de kinderen, de uitbetaling van een levensverzekering en het overlevingspensioen — hoewel voor dit laatste punt de regels inzake pensioenen bepalen dat de verklaring van afwezigheid overeenkomstig de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek geldt als een bewijs van overlijden.

Ten slotte is deze procedure uiterst zwaar en zijn de termijnen uiterst lang (35 tot 100 jaar) alvorens de erfgenamen definitief bezit kunnen nemen van de goederen van afwezigen.

Het ontwerp vereenvoudigt deze procedure en voorziet nog slechts in twee fasen (het vermoeden van afwezigheid en de verklaring van afwezigheid).

Titel IV « Afwezigen » van boek I van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen en bestaat voortaan uit twee hoofdstukken :

Chapitre 1er : De l'absence et Chapitre 2 : De la déclaration judiciaire de décès

Les deux phases prévues par le code sont les suivantes :

Le tribunal de première instance est saisi par requête unilatérale et constate la présomption d'absence. Une copie certifiée conforme de ce jugement est notifiée au juge de paix par le greffier. Le juge de paix (saisi par requête unilatérale) désigne un administrateur judiciaire chargé de gérer les biens du présumé absent (calqué sur le système de l'administration provisoire).

L'absence peut être déclarée par le tribunal première instance cinq ans après le jugement constatant la présomption d'absence ou sept ans depuis les dernières nouvelles de l'absent.

La décision déclarative d'absence coulée en force de chose jugée tient lieu d'acte de l'état civil et produit tous les effets du décès à la date de sa transcription.

Bref, la déclaration d'absence a les mêmes effets que le décès (ouverture de la succession, dissolution du mariage, ouverture de la tutelle pour les enfants mineurs si l'autre parent est décédé, pension de survie ...).

Dans le système actuellement en vigueur, il est question également de déclaration d'absence. La grande différence se situe au niveau des effets. Cette décision de déclaration d'absence était génératrice de nombreuses incertitudes et ne produisait pas du tout les effets du décès. On pourrait d'ailleurs la comparer à la présomption d'absence du nouveau système.

Pourquoi prévoir un délai de cinq ans ?

La ministre fait remarquer que l'on peut toujours discuter sur la durée. Il faut voir les choses dans leur globalité. C'est une décision qui ne peut être prise à la légère il fallait donc un temps raisonnable entre la présomption d'absence et la déclaration d'absence.

Désormais, la déclaration d'absence est assimilée juridiquement au décès. Ainsi, le partenaire a la possibilité de se remarier et la succession est attribuée à qui de droit.

Les délais sont également écourtés. Aujourd'hui, un délai de 35 à 100 ans s'écoule entre la constatation de l'absence et l'envoi en possession définitif. À l'avenir, ce délai ne s'étalera plus que sur 5 ans.

Hoofdstuk I: Afwezigheid en Hoofdstuk II: Gerechtelijke verklaring van overlijden

Het Wetboek voorziet in de twee volgende fases :

Een eenzijdig verzoekschrift wordt ingediend bij de rechtbank van eerste aanleg, die het vermoeden van afwezigheid vaststelt. Met een eensluitend verklaard afschrift geeft de griffier kennis van dit vonnis aan de vrederechter. De vrederechter (geadieerd bij eenzijdig verzoekschrift) wijst een gerechtelijk bewindvoerder aan, die de goederen van de vermoedelijk afwezige moet beheren (geënt op het systeem van de voorlopig bewindvoerder).

De verklaring van afwezigheid kan worden uitgesproken door de rechtbank van eerste aanleg wanneer er vijf jaar verlopen zijn sinds het vonnis waarbij het vermoeden van afwezigheid werd vastgesteld of zeven jaar nadat men het laatste nieuws van de afwezige heeft ontvangen.

De beslissing houdende verklaring van afwezigheid die in kracht van gewijsde is gegaan, geldt als een akte van de burgerlijke stand en brengt alle gevolgen van het overlijden tot stand vanaf de datum van de overschrijving.

Kortom, de verklaring van afwezigheid heeft dezelfde gevolgen als het overlijden (openvallen van de erfenis, ontbinding van het huwelijk, openvallen van de voogdij over de minderjarige kinderen als de andere ouder overleden is, overlevingspensioenen ...).

Ook in het huidige systeem is er sprake van een verklaring van afwezigheid. Het grote verschil zit hem echter in de gevolgen. De beslissing houdende verklaring van afwezigheid deed veel onzekerheid ontstaan en had helemaal niet dezelfde gevolgen als een overlijden. Ze was te vergelijken met het vermoeden van afwezigheid in het nieuwe systeem.

Waarom voorzien in een termijn van vijf jaar ?

De minister meent dat men altijd wel kan discussiëren over de termijn. Men moet de dingen in hun geheel zien. Het gaat om een beslissing die niet lichtzinnig kan worden genomen en daarom moet er een redelijke termijn worden gelaten tussen het vermoeden van afwezigheid en de verklaring van afwezigheid.

De verklaring van afwezigheid wordt voortaan juridisch gelijkgesteld met het overlijden. De partner kan hertrouwen en de nalatenschap gaat naar de rechtverkrijgenden.

De termijnen zijn ook verkort. Nu verloopt een termijn van 35 tot 100 jaar tussen de vaststelling van afwezigheid en de definitieve inbezitstelling. In de toekomst zal die termijn nog slechts vijf jaar bedragen.

Des dispositions ont été prévues en cas de réapparition de l'absent.

S'il réapparaît pendant la période de présomption d'absence, le juge de paix mettra fin au mandat de l'administrateur judiciaire désigné et l'intéressé recouvrera ses biens gérés ou acquis pour son compte durant la période d'absence. Les actes régulièrement accomplis par l'administrateur judiciaire lui seront opposables sauf s'ils ont été accomplis en fraude.

S'il réapparaît après la décision déclarative d'absence, l'acte de l'état civil sera rectifié et il recouvrera ses biens gérés. Son mariage reste dissous et il est mis fin aux mesures prises à l'égard des enfants mineurs.

Concernant la pratique de la déclaration judiciaire de décès, celle-ci est désormais codifiée. Pour rappel, elle a vu le jour pour répondre à la situation de personnes dont on avait la quasi-certitude qu'elles étaient décédées, mais dont il était impossible de faire constater le décès par un officier de l'état civil (victimes de guerre, d'explosions de mines, d'accidents d'avions).

Le projet prévoit une procédure tendant à régulariser l'état civil des personnes disparues dont il est hautement probable qu'elles soient décédées, tout en respectant les règles de prudence nécessaires dans un domaine aussi délicat.

Le tribunal de première instance est saisi par requête unilatérale et il pourra déclarer, en l'absence d'acte de décès, le décès de toute personne disparue dans des circonstances de nature à mettre sa vie en danger, lorsque son corps n'a pu être retrouvé ou n'a pu être identifié et que son décès a pu être considéré comme certain eu égard aux circonstances.

La décision coulée en force de chose jugée tiendra lieu d'acte de l'état civil et produira tous les effets du décès au jour du décès qu'elle déclare.

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme Nyssens souligne que les personnes qui souffrent de l'absence de leurs proches sont très préoccupées par le fait que, pendant des années, dans leurs contacts avec l'autorité publique (commune, parastataux sociaux, fisc), il n'est pas tenu compte de leur situation.

Elles continuent par exemple à recevoir des convocations électorales, des avertissements-extraits de rôle pour le paiement des impôts et taxes, etc., car la personne disparue n'est pas radiée des registres. Les

Er zijn ook bepalingen ingevoerd met betrekking tot de terugkeer van de afwezige.

Als hij tijdens de periode van het vermoeden van afwezigheid terugkeert, maakt de vrederechter een einde aan het mandaat van de aangewezen gerechtelijk bewindvoerder en krijgt de betrokkene de goederen die tijdens zijn afwezigheid voor hem zijn beheerd of verworven. De regelmatig door de gerechtelijk bewindvoerder verrichte handelingen kunnen hem worden tegengeworpen, behalve wanneer daarbij bedrog is gepleegd.

Als hij terugkeert nadat de verklaring van afwezigheid is uitgesproken, wordt de akte van de burgerlijke stand verbeterd en krijgt hij de beheerde goederen terug. Zijn huwelijk blijft ontbonden en er wordt een einde gemaakt aan de maatregelen ten aanzien van de minderjarige kinderen.

De praktijk van de gerechtelijke verklaring van overlijden wordt gecodificeerd. Ze was ontstaan om een oplossing te bieden voor de situatie van personen van wie men bijna zeker wist dat ze dood waren, maar wier overlijden onmogelijk kon worden vastgesteld door de ambtenaar van de burgerlijke stand (oorlogsslachtoffers, slachtoffers van een mijnexplosie of vliegtuigcrash).

Het ontwerp voorziet in een procedure die strekt tot regularisatie van de burgerlijke stand van verdwenen personen die hoogstwaarschijnlijk zijn overleden, met inachtneming van de regels van voorzichtigheid die noodzakelijk zijn in een zo delicate aangelegenheid.

De rechtbank van eerste aanleg wordt geadieerd bij eenzijdig verzoekschrift en kan, bij ontstentenis van een akte van overlijden, het overlijden verklaren van een persoon die verdwenen is in omstandigheden van levensbedreigende aard, indien zijn lichaam niet kon worden teruggevonden en zijn overlijden als zeker kan worden beschouwd gelet op de omstandigheden.

De in kracht van gewijsde gegane gerechtelijke beslissing tot verklaring van overlijden geldt als akte van de burgerlijke stand en heeft uitwerking vanaf de datum van het overlijden dat er in wordt verklaard.

III. ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Nyssens benadrukt dat de mensen die lijden onder de afwezigheid van hun verwanten zeer bezorgd zijn over het feit dat er met hun situatie, bij hun contacten met de overheid (gemeente, sociale parastatale instellingen, fiscus), geen rekening mee wordt gehouden.

Zij blijven bijvoorbeeld oproepingsbrieven voor de verkiezingen ontvangen, aanslagbiljetten voor de betaling van belastingen, enz., aangezien de verdwenen persoon niet uit de registers is geschrapt. De

parents d'enfants disparus reçoivent des courriers demandant pourquoi l'enfant n'est pas à l'école ...

L'intervenante demande si les procédures engagées conformément au texte en projet, que ce soit à la suite d'une requête de déclaration judiciaire d'absence ou sur la base d'une présomption, se termineront par un jugement qui sera transcrit à l'initiative du parquet ou du greffe, sans passer par la personne intéressée, dans les communes d'origine.

Une mention sera-t-elle inscrite dans les registres de l'état civil, qui pourra apparaître sur le registre national et informer l'ensemble des autorités compétentes, pour éviter que des communications intempestives de leur part ne suscitent à chaque fois un émoi dans le chef de l'entourage du disparu ?

Il s'agit là aussi d'une revendication des comités blancs et de Child Focus.

Y aura-t-il une démarche proactive des différents ministères, et en particulier le ministère de l'Intérieur, qui pourrait adresser aux communes une circulaire à ce sujet ?

Mme de T' Serclaes demande s'il arrive un moment où la question de l'absence est définitivement réglée ou s'il subsiste toujours un doute. Que se passe-t-il si l'absent revient après la fin de la procédure ?

M. Hugo Vandenberghe cite l'exemple du conjoint d'un absent qui se marie avec une autre personne après la déclaration d'absence.

Que se passe-t-il si l'absent refait soudain surface ? Il faut tenir compte du fait qu'il existe toujours des personnes qui profitent d'une catastrophe pour disparaître, parce qu'elles veulent fuir la société.

L'intervenant renvoie à l'incendie de l'Innovation. Il est probable que des personnes ont profité de cette occasion pour fuir le pays et commencer une nouvelle vie autre part sous une nouvelle identité.

L'intervenant attire l'attention sur la genèse du projet de loi à l'examen. La proposition de loi de M. Borginon, qui a servi de base à la Chambre, a en fait été réécrite complètement à la suite des amendements déposés par le gouvernement. L'avis du Conseil d'État a été demandé pour la proposition de loi de M. Borginon, mais pas pour le projet de loi soumis à l'examen du Sénat, ce qui explique aussi les nombreuses remarques formulées par le service d'Évaluation de la législation du Sénat.

La ministre renvoie, en ce qui concerne la question du dernier intervenant, à l'article 124, al. 2 (art. 17 du

ouders van verdwenen kinderen krijgen brieven waarin wordt gevraagd waarom het kind niet naar school gaat ...

Spreekster vraagt of de procedures die worden ingezet overeenkomstig het wetsontwerp — of dit nu geschiedt na een vordering tot rechterlijke verklaring van afwezigheid of op basis van een vermoeden van afwezigheid — afgerond worden met een vonnis dat overgeschreven wordt op initiatief van het parket of van de griffie, zonder langs de betrokken persoon te gaan, in de gemeente van oorsprong.

Komt er een vermelding in de registers van de burgerlijke stand, die opgenomen wordt in het nationaal register en alle bevoegde autoriteiten op de hoogte brengt, zodat er geen inopportune mededelingen van die overheden meer komen die elke keer emoties veroorzaken bij de familieleden van de verdwenen persoon ?

Dit is ook weer een vraag van de witte comités en van Child Focus.

Komt er een proactieve aanpak van de verschillende ministeries en in het bijzonder van het ministerie van Binnenlandse Zaken, dat aan de gemeenten hierover een circulaire zou kunnen sturen ?

Mevrouw de T' Serclaes vraagt of er een moment is waarop de kwestie van de afwezigheid definitief geregeld is, of dat er steeds twijfel blijft ? Wat gebeurt er als de afwezige weer opduikt nadat de procedure is afgerond ?

De heer Hugo Vandenberghe haalt het voorbeeld aan waarbij de echtgenote van de afwezige, na de afwezigheidsverklaring, huwt met een andere persoon.

Wat gebeurt er als de afwezige plots terug opduikt ? Men moet rekening houden met het feit dat er altijd personen zijn die een bepaalde ramp te baat nemen om te verdwijnen, omdat zij uit de samenleving willen verdwijnen.

Spreeker verwijst naar de brand in de Innovation, die waarschijnlijk door bepaalde personen werd gebruikt om te verdwijnen uit het land en elders een nieuw leven met een nieuwe identiteit te beginnen.

Spreeker wijst op de genese van voorliggend wetsontwerp. Het wetsvoorstel van de heer Borginon dat als basis diende in de Kamer is in feite volledig herschreven door regeringsamendementen. Het advies van de Raad van State werd gevraagd over het wetsvoorstel van de heer Borginon, niet over het voorliggende wetsontwerp. Dit verklaart ook de talrijke opmerkingen van de dienst Wetsevaluatie van de Senaat.

De minister verwijst, wat de vraag van de laatste spreker betreft, naar artikel 124, tweede lid (art. 17 van

projet facultativement bicaméral): le mariage reste dissous, et il est mis fin aux mesures prises à l'égard des enfants mineurs.

M. Hugo Vandenberghe est d'avis que cette solution manque quelque peu de nuances.

Qu'advient-il de la succession de l'absent qui réapparaît? Que se passe-t-il si l'absent possédait un important patrimoine immobilier qui, à son retour, est intégré complètement à la communauté d'un second mariage?

L'absent est, pour ainsi dire, déclaré mort. N'est-ce pas contraire à la Constitution? En effet, la mort civile a été abolie et il est interdit d'imposer par la loi des mesures entraînant la mort civile.

Si les biens ne sont pas restitués à l'absent qui réapparaît, cela signifie que la déclaration d'absence est assimilée à la mort civile, ce qui est inconstitutionnel. Dans ce cas, la déclaration d'absence plonge en effet la personne concernée dans une situation de non-droit total.

Mme Nyssens demande quelle interprétation il faut donner à l'expression « permet à l'absent de retrouver ses biens ». Est-ce automatique par le seul fait de sa réapparition, ou doit-il entamer des procédures pour les retrouver?

M. Hugo Vandenberghe cite l'exemple suivant: un homme est marié sous le régime de la communauté de biens. Il est déclaré absent. L'épouse « survivante » recueille tous les biens en vertu du contrat de mariage. Elle contracte un second mariage et apporte tous ces biens à la nouvelle communauté. Ensuite, le premier époux réapparaît.

Qu'advient-il des biens? Suivent-ils le sort du premier mariage?

La ministre déclare que la référence à l'article 17 du projet concerne la personne qui a été déclarée absente, après la période de 5 et 7 ans prévue par le projet.

Si la personne revient pendant la période où elle est présumée absente, la présomption d'absence n'a pas du tout l'effet du décès.

Si une personne déclarée absente réapparaît, on applique la procédure prévue à l'article 15 du projet (article 122 du Code civil). Celui-ci prévoit que la procédure en rectification des actes de l'état civil de l'article 1383 du Code judiciaire s'applique.

L'acte de décès sera annulé.

het facultatief bicameraal ontwerp): het huwelijk blijft ontbonden en er wordt een einde gemaakt aan de maatregelen ten aanzien van de minderjarige kinderen.

De heer Hugo Vandenberghe vindt deze oplossing nogal ongenueanceerd.

Wat gebeurt er met de nalatenschap van de afwezige die terugkeert? Wat als hij een belangrijk onroerend patrimonium had, dat zich, bij zijn terugkeer, volledig in het tweede huwelijk bevindt?

Men wordt als het ware dood verklaard. Is dit niet strijdig met de grondwet? De burgerlijke dood is immers afgeschafte en men kan geen maatregelen opleggen door de wet die de burgerlijke dood tot gevolg hebben.

Als de goederen niet terugkeren bij de afwezige die terugkomt, wordt de afwezigverklaring gelijkgesteld met de burgerlijke dood, wat ongrondwettelijk is. De afwezigverklaring heeft in dat geval immers een totale rechteloosheid van de betrokkene tot gevolg.

Mevrouw Nyssens vraagt hoe men de uitdrukking « krijgt de afwezige zijn goederen terug » moet interpreteren? Gebeurt dit automatisch, gewoon omdat de afwezige opnieuw terugkeert, of moet hij procedures inzetten om zijn goederen terug te krijgen?

De heer Hugo Vandenberghe neemt het volgende voorbeeld: een man is gehuwd in gemeenschap van goederen. Hij wordt afwezig verklaard. De « overlevende » echtgenote krijgt alle goederen zoals het huwelijkscontract bepaalt. Zij gaat een tweede huwelijk aan en brengt al deze goederen mee naar de tweede gemeenschap van goederen. Vervolgens duikt de eerste echtgenoot weer op.

Wat gebeurt er met de goederen? Is hun bestemming dezelfde als die van het eerste huwelijk?

De minister merkt op dat de verwijzing naar artikel 17 van het wetsontwerp betrekking heeft op personen die afwezig zijn verklaard na de periode van 5 of van 7 jaar die het ontwerp vermeldt.

Indien de betrokken persoon terugkeert tijdens de periode waarin hij vermoedelijk afwezig is, brengt het vermoeden van afwezigheid helemaal niet dezelfde gevolgen tot stand als het overlijden.

Als een persoon die afwezig was verklaard terugkeert, wordt de procedure toegepast die beschreven staat in artikel 15 van het ontwerp (artikel 122 van het Burgerlijk Wetboek). Hierin staat dat in dit geval de procedure tot verbetering van de akten van de burgerlijke stand moet worden toegepast (artikel 1383 van het Gerechtelijk Wetboek).

De akte van overlijden wordt vernietigd.

Les effets du décès sont également annulés, sauf l'exception prévue à l'article 124, al. 2.

Le mariage reste dissous, pour la raison évidente que, sinon, la personne remariée serait bigame.

En ce qui concerne le patrimoine, c'est l'article 124, al.1er, qui s'applique: la personne qui réapparaît recueille ses biens dans l'état où ils se trouvent au moment de sa réapparition.

Selon M. Hugo Vandenberghe, la dissolution du mariage entraîne la dissolution de la communauté matrimoniale. La loi n'apporte aucun éclaircissement quant au sort de la liquidation et de la répartition de la communauté conjugale au retour de l'absent.

M. Koninckx souligne que l'absent retrouve ses biens dans l'état où ils sont.

M. Hugo Vandenberghe maintient que cette disposition est ambiguë. S'agit-il de l'état juridique ou de l'état physique? Le texte à l'examen semble disposer que le contrat de mariage produit des effets. Le mariage étant dissous, la communauté matrimoniale est liquidée. Les biens de cette communauté sont alors attribués, et l'absent les perd. La disposition vise alors uniquement les biens personnels qui ne font pas partie de la communauté matrimoniale.

La ministre répond qu'il faut comprendre cette disposition en ce sens que tout se passe comme si le premier mariage était annulé, avec l'effet rétroactif que cela suppose.

M. Hugo Vandenberghe en déduit que le mariage est dissous rétroactivement, *ex tunc*. On considère que le mariage n'a jamais existé. C'est totalement disproportionné. De plus, il faut que le principe d'une dissolution *ex tunc* soit mentionné explicitement dans la loi. La loi doit déterminer précisément quelles sont les conséquences juridiques d'une déclaration d'absence. L'intervenant évoque ensuite un autre problème lié à une dissolution avec effet rétroactif. Le conjoint survivant obtient l'usufruit du patrimoine de l'absent. Cependant, il se peut qu'il ne l'obtienne pas si le mariage est dissous avec effet rétroactif.

Mme Talhaoui demande s'il ne serait pas indiqué d'assortir un tel mariage des effets d'un mariage putatif.

M. Hugo Vandenberghe maintient que le droit doit tenir compte des faits. Lorsqu'on est marié depuis vingt ans et que le conjoint disparaît, il ne semble pas acceptable de considérer que l'on n'a jamais été marié.

Ook de gevolgen van het overlijden worden vernietigd, afgezien van de uitzondering waarin artikel 124, tweede lid, voorziet.

Het huwelijk blijft ontbonden, om de duidelijke reden dat de opnieuw gehuwde persoon anders in bigamie zou leven.

Wat het patrimonium betreft, is artikel 124, eerste lid, van toepassing: de persoon die terugkeert verkrijgt zijn goederen terug in de staat waarin zij zich bevinden op het tijdstip van zijn terugkeer.

De heer Hugo Vandenberghe oppert dat de ontbinding van het huwelijk de ontbinding van de huwelijksgemeenschap tot gevolg heeft. De wet scheidt geen duidelijkheid over het lot van de vereffening en verdeling van de huwelijksgemeenschap bij terugkeer van de afwezige.

De heer Koninckx wijst erop dat de afwezige de goederen terugkrijgt in de staat waarin ze zich bevinden.

De heer Hugo Vandenberghe blijft erbij dat deze bepaling dubbelzinnig is. Betreft het de juridische staat of de fysieke staat? De voorliggende tekst lijkt te bepalen dat de werking van het huwelijkscontract gevolgen heeft. Aangezien het huwelijk wordt ontbonden, wordt de huwelijksgemeenschap vereffend. De goederen worden dan toegewezen en de afwezige is deze kwijt. De bepaling betreft dan enkel de persoonlijke goederen die niet in de huwelijksgemeenschap vallen.

De minister antwoordt dat men deze bepaling moet interpreteren als was het eerste huwelijk ontbonden, met het retroactieve gevolg dat dit inhoudt.

De heer Hugo Vandenberghe leidt hieruit af dat het huwelijk retroactief wordt ontbonden, *ex tunc*. Men beschouwt het huwelijk als nooit te hebben bestaan. Dit is totaal disproportioneel. Verder moet een ontbinding *ex tunc* uitdrukkelijk in de wet zijn opgenomen. De wet moet precies bepalen welke de rechtsgevolgen zijn van een verklaring van afwezigheid. Spreker verwijst verder naar een bijkomend probleem van een ontbinding met terugwerkende kracht. De langstlevende echtgenote krijgt het vruchtgebruik van het patrimonium van de afwezige. Als het huwelijk met terugwerkende kracht wordt ontbonden, kan zij echter niets krijgen.

Mevrouw Talhaoui vraagt of het niet goed zou zijn aan dergelijk huwelijk de gevolgen van een putatief huwelijk te verbinden.

De heer Hugo Vandenberghe blijft erbij dat het recht rekening dient te houden met de feiten. Als men twintig jaar is gehuwd en zijn echtgenoot verdwijnt, lijkt het niet aanvaardbaar te bepalen dat men nooit

Le mariage putatif est un cas totalement différent : on pense être marié alors qu'on ne l'est pas.

L'hypothèse que certains absents reviennent ne doit pas être exclue.

La mondialisation joue aussi un rôle en l'espèce.

Il faut donc prévoir une réglementation légale claire afin de rétablir dans ses droits l'absent qui reparait. La mort civile ne peut pas être rétablie.

La ministre admet que le projet manque de précision sur ce point, et que le point de départ de la dissolution devrait être plutôt le jour du jugement déclaratif d'absence. Cet élément pourrait être explicité dans l'article.

M. Hugo Vandenberghe constate que cela pose la question des conséquences patrimoniales.

La Chambre n'a pas abordé ce point, puisqu'elle a considéré qu'il n'y avait pas de mariage.

Mme Nyssens demande si toutes les décisions des juges sont transcrites dans les registres de l'état civil en vue d'être opposables aux tiers. De la sorte, à partir du registre national, l'ensemble des acteurs de la vie publique et sociale auraient accès à l'information, et dans toutes les branches du droit, les conséquences seraient tirées de l'absence.

M. Hugo Vandenberghe est d'avis que le texte proposé présente de nombreuses lacunes sur le plan juridique.

Le jugement constatant la présomption d'absence n'est soumis à aucune condition de délai.

Ne faudrait-il pas le subordonner à un délai minimum d'absence? La disposition proposée est novatrice, mais ne semble nullement servir la sécurité juridique.

Par ailleurs, le texte en projet ne fixe aucune règle de procédure déterminant qui peut s'opposer à la déclaration d'absence et dans quelles circonstances. Il ne précise nulle part quelle procédure doit être suivie en cas de déclaration d'absence, lorsque la personne concernée est retrouvée vivante, par exemple, et n'indique pas davantage qui peut intenter l'action.

Enfin, le texte ne règle pas de manière suffisamment cohérente les conséquences de la levée éventuelle d'une déclaration d'absence en termes de droit patrimonial et de droit successoral.

gehuwd is geweest. Het putatief huwelijk is een volledig verschillend geval; dan denkt men gehuwd te zijn, maar men is het niet.

Het is niet uitgesloten dat sommige afwezigen terugkeren.

Ook de globalisering speelt hierbij een rol.

Er moet dus een duidelijke wettelijke regeling zijn om de afwezige die terugkeert in zijn rechten te herstellen. De burgerlijke dood kan niet opnieuw worden ingevoerd.

De minister geeft toe dat het ontwerp op dit punt niet duidelijk genoeg is. Het beginpunt van de ontbinding zou beter het vonnis van afwezigheidsverklaring zijn. Dit kan in het artikel duidelijker verwoord worden.

De heer Hugo Vandenberghe stelt vast dat dit vragen oproept in verband met de vermogensrechtelijke gevolgen.

De Kamer heeft dit punt niet behandeld, aangezien zij ervan uitgegaan is dat er geen sprake is van huwelijk.

Mevrouw Nyssens vraagt of alle rechterlijke beslissingen overgeschreven worden in de registers van de burgerlijke stand om tegen derden inroepbaar te zijn. Op die manier kunnen alle actoren in het openbare en sociale leven vanuit het rijksregister toegang krijgen tot deze informatie, en kunnen in alle rechtstakken de gevolgen getrokken worden uit de afwezigheid.

De heer Hugo Vandenberghe meent dat de voorgestelde tekst juridisch zeer gebrekkig is.

Het vermoeden van afwezigheid kan worden uitgesproken zonder enige termijnvereiste.

Moet dit niet worden gekoppeld aan een minimale termijn van afwezigheid? De voorgestelde bepaling is innoverend, maar lijkt geenszins de rechtszekerheid te dienen.

Verder ontbreekt elke procedurele regeling die uitmaakt wie kan opkomen tegen de verklaring van afwezigheid en in welke omstandigheden. Er wordt op geen enkele wijze aangeduid welke procedure dient te worden gevolgd bij een verklaring van afwezigheid, bijvoorbeeld als de betrokken persoon levend wordt teruggevonden. Evenmin wordt aangeduid wie de vordering kan instellen.

Ten slotte zijn de gevolgen van een eventuele opheffing van een verklaring van afwezigheid vermogensrechtelijk en erfrechtelijk niet voldoende coherent geregeld.

La ministre déclare qu'il n'y a effectivement pas de délai prévu pour que le tribunal prononce la présomption d'absence.

Le fait que la personne ne soit pas présente n'est évidemment pas à lui seul suffisant. L'article 112, § 1er, al. 1er, proposé, est très clair à cet égard.

Il faut non seulement que la personne ne se présente pas à son domicile ou à sa résidence, mais aussi qu'il y ait une incertitude quant à la vie ou à la mort de cette personne.

M. Hugo Vandenberghe souligne que les déclarations ne font naître aucune obligation. Le ministère public est chargé de veiller aux intérêts des personnes présumées absentes mais il n'est dit nulle part que tel ou tel acte d'instruction doit être posé ou que des témoins doivent être entendus. Il n'y a donc aucune disposition garantissant que la norme de droit matériel à laquelle le gouvernement fait référence transparaîtra dans la procédure.

M. Hugo Vandenberghe indique par ailleurs que le texte en projet ne comporte aucun référence à cet égard. La disposition en question ne trouve pas non plus d'expression concrète en termes de contenu. L'intervenant souligne qu'il s'agit en l'espèce de l'état des personnes, mais aussi de la protection de tiers.

En ce qui concerne la publication de la nomination de l'administrateur, M. Hugo Vandenberghe souligne qu'aucun délai n'a été fixé à cet égard. Qu'en est-il ?

La ministre répond qu'en ce qui concerne l'article 113, § 3, proposé à l'article 5 du projet, aucun délai n'est en effet prévu. Cet aspect du projet s'inspire des dispositions applicables en matière d'administration provisoire des biens d'un adulte incapable (art.488bis C.C.), dont il reproduit textuellement un alinéa.

M. Hugo Vandenberghe attire aussi l'attention sur le fait que le *Moniteur belge* n'est plus imprimé et que la publication est donc fictive. Or, une déclaration de présomption d'absence s'adresse à l'opinion publique.

En outre, la publication dans deux journaux édités dans l'arrondissement concerné est totalement dépassée. Il faudrait évidemment faire en sorte que les journaux choisis aient un lectorat qui ne se limite pas à l'arrondissement en question car il se peut que la personne concernée se trouve loin de celui-ci. Il y aurait lieu de prévoir au moins une publication dans un journal national et dans la langue de la procédure.

Mme Nyssens constate que, pour ce qui est de la procédure d'absence proprement dite, le jugement tient lieu d'acte de l'état civil, et est donc transcrit. Pourquoi ne pas prévoir, dans le cadre de la première procédure de présomption d'absence, une mesure de publicité

De minister antwoordt dat er inderdaad geen termijn is bepaald voor het uitspreken van het vermoeden van afwezigheid door de rechtbank.

Het feit alleen dat de persoon niet aanwezig is, volstaat natuurlijk niet. Het voorgestelde artikel 112, § 1, eerste lid, is hierover heel duidelijk.

Niet alleen moet de persoon niet meer verschijnen in zijn woon- of verblijfplaats, er moet ook onzekerheid zijn over het feit of die persoon nog in leven is of niet.

De heer Hugo Vandenberghe onderlijnt dat de verklaringen vrijblijvend zijn. Het openbaar ministerie moet «waken over» maar nergens is bepaald of een onderzoeksdaad dient te worden gesteld dan wel getuigen moeten worden gehoord. Geen enkele bepaling biedt aldus de garantie dat de materieelrechtelijke norm waarnaar door de regering wordt verwezen in de procedure tot uiting komt.

De heer Hugo Vandenberghe wijst er verder op dat in de voorliggende wettekst geen verwijzing wordt opgenomen. Evenmin is deze bepaling inhoudelijk weergegeven. Spreker onderlijnt dat het hier om de staat van personen gaat, en dat het ook een kwestie is van bescherming van derden.

Wat betreft de publicatie van de benoeming van de bewindvoerder, wijst de heer Hugo Vandenberghe op het feit dat hiervoor geen termijn is bepaald. *Quid?*

De minister antwoordt dat er inderdaad geen termijn bepaald is in ontwerpartikel 5 met betrekking tot artikel 113, §3. Dit aspect van het ontwerp is ingegeven door de bepalingen die van toepassing zijn inzake voorlopig bewind over de goederen toebehorend aan een onbekwaamverklaarde meerderjarige (art. 488 BW), waarvan één lid letterlijk is overgenomen.

De heer Hugo Vandenberghe wijst ook op het feit dat het *Belgisch Staatsblad* niet meer wordt gedrukt, en dat de publicatie aldus fictief is. Nochtans is een verklaring van vermoeden van afwezigheid gericht tot de publieke opinie.

Bovendien is de publicatie in 2 kranten uitgegeven in het betrokken arrondissement volkomen verouderd. De kranten zouden uiteraard een draagwijdte moeten hebben die verder reikt dan het arrondissement, aangezien de betrokken persoon zich ver buiten zijn arrondissement kan bevinden. Men zou minstens een publicatie in een nationale krant moeten voorzien in de taal van de procedure.

Mevrouw Nyssens stelt vast dat in de afwezigheidsprocedure zelf, het vonnis geldt als een akte van de burgerlijke stand, en dus overgeschreven wordt. Waarom zou men in het raam van de eerste procedure van vermoeden van afwezigheid niet in een bekend-

consistant en une mention dans les registres de l'état civil, accessible à tous par le biais du Registre national ?

L'argument de l'analogie avec l'administration provisoire a ses limites. Ici, on se trouve dans le domaine de l'état civil, et pas seulement dans celui de la protection des biens d'un incapable.

M. Mahoux fait observer qu'indépendamment de la fracture numérique, qui est réelle, mais n'est ni plus ni moins grande que par rapport à l'imprimé, Internet et la publication du *Moniteur* par ce biais sont, en termes de publicité, accessibles à tous.

La publication dans deux journaux est destinée à ceux qui ne font pas la démarche de les consulter.

Quant à la question du délai, il est prévu, en ce qui concerne l'administrateur provisoire, un délai de 15 jours. Dès lors, soit on reproduit ce qui concerne cet administrateur, et notamment le délai, soit on procède de manière plus générale par une référence à l'article 488*bis*, e).

M. Hugo Vandenberghe souligne qu'aucun renvoi formel à un autre article ne figure dans le texte à l'examen. En l'absence de renvoi formel à d'autres articles qui comprennent des dispositions procédurales ou des dispositions relatives au délai, ces dernières ne sont pas d'application. Le législateur devrait soit faire explicitement référence à la disposition soit la reprendre explicitement.

La ministre déclare qu'il est en effet souhaitable de fixer un délai (par exemple de 15 jours) dans le texte.

M. Mahoux renvoie à la suite de l'article 488*bis*, qui concerne l'information des autorités locales. En matière d'administration provisoire, une copie des jugements est adressée aux communes à l'initiative des juges de paix.

Ces dispositions doivent-elles aussi être applicables ici ?

La transcription dans les registres de l'état civil relève d'une autre démarche qui, aux yeux de l'intervenant, n'est pas nécessairement opportune en matière d'absence.

La ministre déclare que l'on pourrait effectivement s'inspirer plus largement des dispositions de l'article 488*bis*, e), § 1er, notamment en ce qui concerne la publicité auprès des communes.

Quant à une mention dans les registres de l'état civil, il faut bien distinguer la présomption d'absence de la déclaration d'absence.

La première est mentionnée dans les registres de la population (cf. art. 488*bis*, e), § 1er, al. 4) et n'a aucun

making voorzien in de vorm van een vermelding in de registers van de burgerlijke stand, die voor iedereen toegankelijk is via het Rijksregister ?

Het argument van de analogie met het voorlopig bewind gaat slechts gedeeltelijk op. Hier gaat het over de burgerlijke stand, en niet alleen over de bescherming van de goederen van een onbekwaamverklaarde.

De heer Mahoux merkt op dat ondanks de digitale kloof, die reëel is, maar niet groter of kleiner dan met gedrukte teksten, de bekendmaking via internet en de onlinepublicatie van het *Belgisch Staatsblad* ervoor zorgen dat de informatie voor iedereen beschikbaar is.

De bekendmaking in twee kranten is bedoeld voor degenen die deze onlinepublicaties niet raadplegen.

Wat de termijn betreft, is die voor de voorlopig bewindvoerder vastgesteld op 15 dagen. Ofwel neemt men dus de bepalingen in verband met deze voorlopig bewindvoerder over, ofwel verwijst men in het algemeen naar artikel 488*bis*, e).

De heer Hugo Vandenberghe wijst erop dat de voorliggende tekst geen formele verwijzing inhoudt naar een ander artikel. Zonder formele verwijzing naar andere artikelen die procedurele bepalingen of termijnbepalingen bevatten, zijn deze niet van toepassing. De wetgever zou uitdrukkelijk moeten verwijzen, hetzij uitdrukkelijk de bepaling moeten overnemen.

De minister verklaart dat het inderdaad wenselijk is om een termijn (bijvoorbeeld 15 dagen) in de tekst op te nemen.

De heer Mahoux verwijst naar het vervolg van artikel 488*bis*, betreffende de betekening aan de plaatselijke overheid. In het geval van een voorlopig bewind wordt een kopie van de vonnissen op initiatief van de vrederechter aan de gemeente verstrekt.

Zijn deze bepalingen hier ook van toepassing ?

De aantekening in de registers van de burgerlijke stand is bedoeld voor gevallen die volgens spreker niet noodzakelijk hetzelfde vereisen als de afwezigheid.

De minister verklaart dat men zich inderdaad meer zou kunnen laten leiden door de bepalingen van artikel 488*bis*, e), § 1, in het bijzonder wat betreft de betekening aan de gemeente.

Wat de vermelding in de registers van de burgerlijke stand betreft, moet men een duidelijk onderscheid maken tussen het vermoeden van afwezigheid en de verklaring van afwezigheid.

Het eerste wordt aangetekend in het bevolkingsregister (zie art. 488*bis*, e), § 1, vierde lid) en heeft

impact sur l'état civil de la personne, tandis que la seconde est transcrite dans les registres de l'état civil et a les mêmes effets que le décès.

Mme Nyssens signale qu'elle a déposé un amendement reproduisant exactement l'art.488bis, e). Il s'agit d'une notification par le greffier au bourgmestre, qui demande la consignation dans les registres de la population. Il ne s'agit donc pas d'une transcription.

M. Hugo Vandenberghe souligne que le délai court; l'intéressé a tout intérêt à prendre connaissance du fait qu'un délai court contre lui et que ce délai donne lieu à la procédure de déclaration d'absence.

L'article 122 proposé prévoit qu'il est fait application de l'article 121, §2 si l'absent reparaît ou si l'existence de l'absent est prouvée après le jour où la décision déclarative d'absence est coulée en force de chose jugée. L'article 121, §2, alinéa 2, fait référence aux articles 1383 à 1385 du Code judiciaire. Ces dispositions concernent-elles la rectification d'actes de l'état civil? Ou s'est-on aperçu que la situation présente diffère tout de même quelque peu d'une procédure de modification d'un acte de l'état civil? Que se passe-t-il si un tiers, le ministère public par exemple, veut contester la déclaration d'absence? Quels tiers peuvent engager la procédure, dans quel intérêt, au moyen de quelle procédure, et avec quelle partie adverse? Le fonctionnaire de l'état civil est-il la partie adverse?

La ministre déclare qu'il faut également se référer à l'article 138, al. 6, C.J., qui donne au ministère public le pouvoir d'agir d'office dans toutes les questions d'ordre public en matière civile. Ici, les dispositions en matière d'état civil sont d'ordre public. Le ministère public pourra donc agir d'office.

M. Hugo Vandenberghe demande si le gouvernement trouve que la référence à la procédure de modification des actes de l'état civil est indiquée lorsque l'intéressé ou un tiers veut contester l'absence.

La ministre répond qu'il s'agit de la procédure appliquée dans tous les cas d'annulation d'actes de l'état civil. La procédure est intitulée «rectification d'acte de l'état civil», mais lorsqu'il s'agit d'annuler un tel acte, comme c'est le cas en l'occurrence, c'est la procédure de droit commun en ce qui concerne la rectification et l'annulation des actes de l'état civil.

M. Hugo Vandenberghe demande des précisions : en effet, faire référence au droit commun équivaut à faire référence à un concept fourre-tout; plus de

geen gevolgen voor de staat van de betrokkene, terwijl het tweede overgeschreven wordt in het register van de burgerlijke stand en dezelfde gevolgen heeft als het overlijden.

Mevrouw Nyssens merkt op dat zij een amendement heeft ingediend dat art. 488bis, e) letterlijk overneemt. Het betreft een betekening door de griffier aan de burgemeester om de aantekening in het bevolkingsregister te vragen. Het gaat dus niet om een overschrijving.

De heer Hugo Vandenberghe oppert dat de termijn loopt; de betrokkene heeft er alle belang bij kennis te nemen van het feit dat er een termijn tegen hem loopt, die aanleiding geeft tot de procedure van de afwezigverklaring.

Het voorgestelde artikel 122 bepaalt dat artikel 121, §2 wordt toegepast indien de afwezige terugkeert of indien het bewijs van zijn bestaan geleverd wordt na de dag waarop de beslissing houdende verklaring van afwezigheid in kracht van gewijsde is gegaan. Artikel 121, §2, tweede lid verwijst naar de artikelen 1383 tot 1385 van het Gerechtelijk Wetboek. Hebben deze bepalingen betrekking op het corrigeren van akten van de burgerlijke stand? Of heeft men onder ogen genomen dat voorliggende situatie toch enigszins verschillend is van een procedure tot wijziging van een akte van de burgerlijke stand? Wat bijvoorbeeld als een derde, bijvoorbeeld het openbaar ministerie, de afwezigverklaring wil betwisten? Welke derden, met welk belang, via welke procedure, en met welke tegenpartij, kunnen de procedure inleiden? Is de ambtenaar van de burgerlijke stand de tegenpartij?

De minister verklaart dat men ook moet verwijzen naar artikel 138, zesde lid, GW, dat het openbaar ministerie de bevoegdheid verleent ambtshalve op te treden in burgerlijke zaken telkens als de openbare orde zijn tussenkomst vergt. De bedoelde bepalingen inzake burgerlijke stand zijn van openbare orde. Het openbaar ministerie kan dus ambtshalve optreden.

De heer Hugo Vandenberghe vraagt of de regering vindt dat de verwijzing naar de procedure tot wijziging van de akten van de burgerlijke stand aangewezen is, als de betrokkene of een derde de afwezigheid wil betwisten.

De minister antwoordt dat het gaat om de procedure die altijd wordt toegepast in geval van vernietiging van akten van de burgerlijke stand. De procedure heet «verbetering van akten van de burgerlijke stand», maar als het erom gaat zo'n akte te vernietigen, zoals hier het geval is, wordt de gemeenrechtelijke procedure inzake verbetering en vernietiging van akten van de burgerlijke stand toegepast.

De heer Hugo Vandenberghe vraagt verduidelijking. De verwijzing naar het gemeen recht is immers de verwijzing naar een containerbegrip; precisering is

précisions sont requises. La déclaration d'absence et la rectification d'un acte de l'état civil semblent être deux choses différentes. Il s'agit, dans le cas présent, de l'existence d'une personne.

L'intervenant maintient que la procédure qui donne lieu à la présomption d'absence et à la déclaration d'absence et la procédure de tierce opposition ne sont nullement complémentaires. La procédure de tierce opposition devrait être menée contre un fonctionnaire de l'état civil et on ne sait pas qui doit y être associé. En fait, on s'oppose à la procédure d'absence et pas à l'acte de l'état civil.

La ministre répond que ce genre de procédure existait déjà, notamment, dans la loi adoptée après la seconde guerre mondiale sur la déclaration judiciaire de décès. Dans les hypothèses de réapparition d'une personne déclarée décédée, et pour lesquelles le jugement déclaratif de décès avait donc été transcrit dans les registres de l'état civil (il s'agissait notamment des personnes déportées dans les camps de concentration), la procédure applicable était la même que celle prévue dans le projet à l'examen.

M. Hugo Vandenberghe estime que la réponse du gouvernement est insuffisante. La référence à l'article 1383 confirme la critique selon laquelle il n'y a pas de synergie entre la procédure de déclaration d'absence et la procédure de tierce opposition. L'intervenant constate qu'il s'agit, en l'occurrence, d'un dialogue de sourds.

En outre, l'intervenant souligne l'incohérence entre le droit commun et les dispositions patrimoniales.

En ce qui concerne l'article 124 proposé, le gouvernement dépose un amendement précisant le sort du régime matrimonial qui existait au moment de la déclaration d'absence, en cas de réapparition de l'absent. Le mariage et le régime matrimonial restent dissous, mais l'amendement prévoit que l'absent qui réapparaît recouvre sa part du patrimoine commun dans l'état où il se trouve, et sa part sur le prix de vente des biens qui auraient été aliénés. En ce qui concerne la procédure, ce sont les dispositions du Code Judiciaire qui s'appliquent (art. 1205 et 1206 en cas de partage amiable, et art. 1207 à 1224 en cas de contestation).

M. Hugo Vandenberghe renvoie à l'article 124, alinéa 1er. La réglementation précédente comprenait également la restitution des fruits. Le texte à l'examen ne fait pas mention d'une éventuelle restitution des fruits; quel est le sort réservé aux fruits des biens qui ont été dévolus à la succession au cours de l'absence et qui font partie du patrimoine de l'absent? Faut-il conclure du texte que la restitution concerne également les fruits du patrimoine, à partir de la déclaration

nodig. Afwezigverklaring en het corrigeren van een akte van de burgerlijke stand lijken twee verschillende zaken. Hier gaat het over het bestaan van een persoon.

Spreker blijft erbij dat de procedure die leidt tot het vermoeden van afwezigheid en tot de verklaring van afwezigheid en de tegenprocedure geenszins op elkaar aansluiten. De tegenprocedure zou moeten worden gevoerd tegen een ambtenaar van de burgerlijke stand en men weet niet wie hierbij moet worden betrokken. Eigenlijk komt men in verzet tegen de procedure van afwezigheid en niet tegen de akte van de burgerlijke stand.

De minister antwoordt dat dit soort procedure al bestaat en wel in de wet op de gerechtelijke verklaring van overlijden, die is goedgekeurd na de Tweede Wereldoorlog. Wanneer een overleden verklaard persoon terugkeerde en het vonnis houdende verklaring van overlijden reeds was overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand (het ging dan vooral om mensen die waren weggevoerd naar de concentratiekampen), werd dezelfde procedure toegepast als die waarin dit wetsontwerp nu voorziet.

De heer Hugo Vandenberghe meent dat het antwoord van de regering niet volstaat. De verwijzing naar artikel 1383 bevestigt de kritiek dat er geen synergie is tussen de procedure van verklaring van afwezigheid en de tegenprocedure. Spreker moet vaststellen dat hier een dovemansgesprek wordt gevoerd.

Verder wijst spreker op de incoherentie tussen het gemeen recht en de vermogensrechtelijke bepalingen.

In dat verband dient de regering een amendement in op het voorgestelde artikel 124, waarin wordt bepaald wat er gebeurt met het huwelijksvermogensstelsel dat bestond op het ogenblik van de verklaring van afwezigheid in geval van terugkeer van de afwezige. Het huwelijk en het huwelijksvermogensstelsel blijven ontbonden maar het amendement bepaalt dat de afwezige die terugkeert, zijn deel van de goederen van het gemeenschappelijk vermogen terugkrijgt in de staat waarin zij zich bevinden, alsook zijn deel van de verkoopprijs van de goederen die zijn vervreemd. Wat de procedure betreft, zijn de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing (artt. 1205 en 1206 in geval van minnelijke verdeling en 1207 tot 1224 als er een geschil rijst).

De heer Hugo Vandenberghe verwijst naar artikel 124, eerste lid. In de vorige regeling was ook de teruggave van de vruchten vervat. De voorliggende tekst maakt geen gewag van eventuele teruggave van de vruchten; wat is het lot van de vruchten van de goederen die tijdens de afwezigheid zijn opengevallen en tot het vermogen behoren van de afwezige? Moet men de tekst als zodanig begrijpen dat de teruggave ook de vruchten van het vermogen bevat vanaf de

de présomption d'absence jusqu'à la date de la rectification de l'acte de l'état civil ?

La ministre répond que l'amendement prévoit de se replacer au jour où le régime matrimonial a été dissous, sans inclure les fruits du patrimoine qui n'existe plus au jour de la déclaration d'absence.

M. Hugo Vandenberghe fait valoir que le sort qui est réservé aux fruits est déterminé non pas par l'absence ou par la présence de la personne concernée mais bien par la nature du régime matrimonial. Les fruits qui font partie de la communauté devront être réattribués.

L'intervenant demande par ailleurs comment concilier l'amendement à l'article 117 avec l'article 124.

La ministre répond que les deux amendements sont liés.

Ce que prévoit la modification à l'article 117 est l'établissement d'un inventaire par l'administrateur judiciaire en fin de mandat, sur la base duquel l'absent retrouvera sa part des biens du patrimoine commun. La version précédente de l'article 117, § 3, ne prévoyait pas l'établissement d'un tel inventaire, ce qui posait évidemment problème dans la mesure où l'on introduit une modification à l'article 124. Dès l'instant où l'on prévoit que l'absent retrouve sa part du patrimoine commun, il fallait que l'on puisse se baser sur un inventaire, ce que prévoit l'amendement à l'article 9.

M. Hugo Vandenberghe cite le cas d'un contrat de mariage prévoyant l'attribution du patrimoine au conjoint survivant. Dans ce cas, le conjoint survivant se voit attribuer l'ensemble de la communauté. L'absent qui reparaît doit alors récupérer la partie qui lui revient. Mais l'ensemble du patrimoine matrimonial a été attribué au conjoint survivant. Comment va-t-on résoudre ce problème ?

La ministre répond que la base du partage n'est pas le contrat de mariage, mais l'inventaire qui a été établi par l'administrateur judiciaire, raison pour laquelle on prévoit une disposition imposant à l'administrateur judiciaire d'établir un inventaire des biens meubles et immeubles qui faisaient partie du patrimoine commun appartenant à l'absent et à son conjoint. Cet inventaire est destiné à permettre le partage en cas de réapparition de l'absent.

M. Hugo Vandenberghe renvoie à l'alinéa 2 de l'article 117, § 3, proposé à l'amendement n° 34. On établit un inventaire des biens communs. Suivant le régime matrimonial, cet inventaire peut donc contenir

verklaring van het vermoeden van afwezigheid tot de datum van de verbetering van de akte van de burgerlijke stand ?

De minister antwoordt dat het amendement bepaalt dat men teruggaat tot de dag waarop het huwelijksvermogenstelsel is ontbonden en dat de vruchten van het vermogen, dat ophoudt te bestaan de dag van de verklaring van afwezigheid, daar niet toe behoren.

De heer Hugo Vandenberghe oppert dat het lot van de vruchten niet wordt bepaald door de afwezigheid of de aanwezigheid, maar wel door de aard van het huwelijksstelsel. De vruchten die tot de gemeenschap behoren zullen opnieuw moeten worden toegewezen.

Verder vraagt spreker hoe het amendement op artikel 117 te rijmen valt met artikel 124.

De minister antwoordt dat beide amendementen met elkaar verband houden.

De wijziging van artikel 117 bestaat erin dat de gerechtelijke bewindvoerder een inventaris moet opmaken op basis waarvan de afwezige zijn deel van de goederen van het gemeenschappelijk vermogen kan terugkrijgen. In de vorige versie van artikel 117, § 3, was er nog geen sprake van zo'n inventaris, wat problemen deed rijzen gelet op de wijziging van artikel 124. Als wordt bepaald dat de afwezige zijn deel van het gemeenschappelijk vermogen terugkrijgt, moet men zich kunnen baseren op een inventaris, en daartoe strekt het amendement op artikel 9.

De heer Hugo Vandenberghe haalt het geval aan van een huwelijkscontract waarbij de toewijzing van het vermogen aan de langstlevende wordt voorzien. De langstlevende heeft in dat geval de volledige gemeenschap toegewezen gekregen. De afwezige komt terug en moet aldus het deel terugkrijgen dat hem toekomt. Het ganse huwelijksvermogen is echter toegewezen aan de langstlevende. Hoe wordt dit opgelost ?

De minister antwoordt dat de verdeling niet geschiedt op basis van de huwelijksvereenkomst maar op basis van de inventaris die de gerechtelijke bewindvoerder heeft opgemaakt. Daarom is een bepaling ingevoerd die de gerechtelijke bewindvoerder opdraagt om een inventaris op te maken van alle roerende en onroerende goederen die deel uitmaken van het gemeenschappelijk vermogen dat toebehoort aan de vermoedelijke afwezige en aan diens echtgeno(o)t(e). Die inventaris heeft tot doel de verdeling mogelijk te maken ingeval van terugkeer van de afwezige.

De heer Hugo Vandenberghe verwijst naar het tweede lid van het in amendement nr. 34 voorgestelde artikel 117, § 3. Een inventaris wordt opgemaakt van de goederen die gemeenschappelijk zijn. Afhankelijk

des biens personnels de l'absent et des biens communs. L'administrateur judiciaire doit-il également dresser un inventaire des biens propres de l'absent? L'intervenant pense que non.

Le fait que l'on établit un inventaire des biens communs signifie au fond que l'on procède quand même à une dissolution théorique du régime matrimonial. En cas de clause attribuant la communauté au conjoint survivant, comment pourra-t-on restaurer la composition de la communauté s'il s'avère finalement que l'absent n'était pas décédé?

La ministre confirme que ce raisonnement est exact. C'est l'inventaire établi au jour de la déclaration judiciaire d'absence qui servira de base. En ce qui concerne les biens propres, ce ne sera pas l'article 124, alinéa 2, qui s'appliquera, mais l'article 124, alinéa 1er.

M. Hugo Vandenberghe souligne qu'il existe une différence entre « ses biens » et « ses biens propres ». La part que l'on a dans la communauté constitue également des biens propres indivis. Par conséquent, il faudrait peut-être ajouter les termes « ses biens propres » à l'article 124, alinéa 1er.

Le régime de la séparation de biens constitue une autre hypothèse à prendre en considération. Dans ce cas, les biens des deux parties sont des biens propres. Il faudrait donc stipuler que les termes « biens propres » se rapportent également à la part indivise dans l'indivision créée par la séparation de biens.

IV. DISCUSSION DES ARTICLES

Article 1er (art. 1er du texte adopté)

Cet article n'appelle pas d'observations.

Article 2 (art. 2 du texte adopté)

Amendement n° 41

M. Hugo Vandenberghe dépose l'amendement n° 41 (doc. Sénat, n° 3-1792/3), qui vise à supprimer cet article.

L'article 2 proposé vise à modifier plusieurs dispositions légales en même temps et est donc contraire, comme l'a souligné le Conseil d'État, à l'article 76 de la Constitution, qui dispose qu'un projet de loi ne peut être adopté qu'après avoir été voté article par article.

L'article doit dès lors être supprimé.

van het huwelijksstelsel, kunnen er dus persoonlijke goederen zijn van de afwezige en gemeenschappelijke goederen. Moet de gerechtelijke bewindvoerder ook een inventaris opmaken van de eigen goederen van de afwezige? Spreker meent van niet.

Het feit dat men een inventaris opmaakt van de gemeenschappelijke goederen betekent dat men in wezen toch overgaat tot een theoretische ontbinding van het huwelijksgoederenrecht. Hoe zal men, bij de clausule dat de gemeenschap toebehoort aan de langstlevende, de samenstelling van de huwelijksgemeenschap herstellen, als de afwezige toch niet overleden blijkt te zijn?

De minister antwoordt dat deze redenering klopt. De op de dag van de gerechtelijke verklaring van afwezigheid opgemaakte inventaris dient als basis. Op de eigen goederen is niet het tweede lid, maar het eerste lid van artikel 124 van toepassing.

De heer Hugo Vandenberghe wijst erop dat er een verschil is tussen « zijn goederen » en « zijn eigen goederen ». Ook het deel in de gemeenschap zijn onverdeeld eigen goederen. Misschien moet men aldus « zijn eigen goederen » toevoegen in artikel 124, eerste lid.

Een andere hypothese die dient onder ogen te worden genomen is bij scheiding van goederen. Dan zijn de goederen van beide partijen eigen goederen. Men zou aldus moeten stipuleren dat de term « eigen goederen » ook het onverdeeld aandeel betreft in de onverdeelde die ontstaat bij scheiding van goederen.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1 (art. 1 van de aangenomen tekst)

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 2 (art. 2 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 41

De heer Hugo Vandenberghe dient amendement nr. 41 in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3), dat ertoe strekt dit artikel te doen vervallen.

Het voorgestelde artikel 2 viseert de wijziging van verschillende wetsbepalingen tegelijk en is derhalve, zoals aangestipt door de Raad van State, strijdig met artikel 76 van de Grondwet dat zegt dat een wetsontwerp maar kan goedgekeurd worden nadat er artikelsgewijs over is gestemd.

Het artikel moet dus geschrapt worden.

Article 3 (art. 3 du texte adopté)

Amendement n° 42

M. Hugo Vandenberghe dépose l'amendement n° 42 (doc. Sénat, n° 3-1792/3), qui vise à supprimer cet article.

L'article 3 proposé vise à modifier plusieurs dispositions légales en même temps et est donc contraire, comme l'a souligné le Conseil d'État, à l'article 76 de la Constitution, qui dispose qu'un projet de loi ne peut être adopté qu'après avoir été voté article par article.

L'article doit dès lors être supprimé.

Article 4 (art. 4 du texte adopté)

Amendement n° 2

M. Mahoux et Mme Laloy déposent l'amendement n° 2 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) qui vise à insérer dans l'article 112, § 1er, al. 1er, proposé, le mot «ses» entre les mots «que l'on ait eu» et le mot «nouvelles».

M. Mahoux souligne que c'est un amendement de nature technique assurant une meilleure concordance entre le texte français et le texte néerlandais.

Amendement n° 3

M. Mahoux et Mme Laloy déposent l'amendement n° 3 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) qui vise à supprimer l'alinéa 2e l'article 112, § 1er, proposé. M. Mahoux estime que cet alinéa fait double emploi avec l'article 42 du projet.

Amendement n° 43

M. Hugo Vandenberghe dépose l'amendement n° 43 (doc. Sénat, n° 3-1792/3), qui vise à insérer, à l'article 112, § 1er, alinéa 1er, proposé, les mots «depuis plus de trois mois» après les mots «de sa résidence» et les mots «pendant au moins trois mois» après les mots «de nouvelles».

L'article 112 proposé ne prévoit aucun délai dans lequel le procureur du Roi ou toute personne intéressée peut, à la suite d'une disparition, demander au tribunal de première instance territorialement compétent de rendre un jugement constatant la présomption d'absence.

Artikel 3 (art. 3 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 42

De heer Hugo Vandenberghe dient amendement nr. 42 in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3) dat ertoe strekt dit artikel te doen vervallen.

Het voorgestelde artikel 3 viseert de wijziging van verschillende wetsbepalingen tegelijk en is derhalve, zoals aangestipt door de Raad van State, strijdig met artikel 76 van de Grondwet dat zegt dat een wetsontwerp maar kan goedgekeurd worden nadat er artikelsgewijs over is gestemd.

Het artikel moet dus geschrapt worden.

Artikel 4 (art. 4 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 2

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen amendement nr. 2 in (stuk Senaat, nr. 1792/3), dat ertoe strekt in de Franse tekst van het voorgestelde artikel 112, § 1, eerste lid, tussen de woorden «que l'on ait eu de» en het woord «nouvelles» het woord «ses» in te voegen.

De heer Mahoux benadrukt dat het amendement van technische aard is om de Franse en de Nederlandse tekst in overeenstemming te brengen.

Amendement nr. 3

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen amendement nr. 3 in (stuk Senaat, nr. 1792/3), dat ertoe strekt het tweede lid van het voorgestelde artikel 112, § 1, te doen vervallen. Volgens de heer Mahoux is dit lid overbodig, aangezien artikel 42 van het ontwerp deze kwestie reeds regelt.

Amendement nr. 43

De heer Hugo Vandenberghe dient amendement nr. 43 in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3), dat ertoe strekt in het voorgesteld artikel 112 § 1, eerste lid, de woorden «gedurende tenminste drie maanden» in te voegen na de woorden «Wanneer een persoon» en de woorden «sinds meer dan 3 maanden» in te voegen na de woorden «en men van hem».

Het huidig voorgesteld artikel 112 voorziet in geen enkele termijn vooraleer na een verdwijning, door de procureur des Konings of door iedere belanghebbende, een vonnis van vaststelling van vermoeden van afwezigheid kan uitgelokt worden bij de territoriaal bevoegde rechtbank van eerste aanleg.

Pourtant, l'hypothèse d'une présomption d'absence ne peut pas être assimilée à la procédure de déclaration judiciaire de décès introduite par les articles 126 et suivants proposés, qui s'applique à *toute personne disparue dans des circonstances de nature à mettre sa vie en danger; lorsque son corps n'a pu être retrouvé ou n'a pu être identifié, et que son décès peut être considéré comme certain eu égard aux circonstances*, une procédure qui vise justement une situation de crise telle qu'une catastrophe naturelle, un attentat terroriste, etc.

Dans le cas d'une « simple » déclaration de présomption d'absence, il convient par conséquent de prévoir un certain délai d'attente, d'autant plus que le jugement déclaratif de présomption d'absence fait courir le délai de la déclaration d'absence et a donc un impact sur l'état de la personne.

Un délai minimum de trois mois paraît dès lors indiqué.

Article 5 (art. 5 du texte adopté)

Amendement n° 4

M. Mahoux et Mme Laloy déposent l'amendement n° 4 (doc. Sénat, n° 3-1792/3), qui vise à remplacer l'alinéa 2 de l'article 113, § 2, proposé.

M. Mahoux renvoie à la justification écrite.

Amendement n° 5

M. Mahoux et Mme Laloy déposent l'amendement n° 5 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) qui vise à remplacer, dans l'article 113, § 3, proposé, les mots « de l'absent » par les mots « du présumé absent ». Cet amendement apporte une correction terminologique.

Amendement n° 6

M. Mahoux et Mme Laloy déposent l'amendement n° 6 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) qui vise à remplacer, dans l'article 113, § 3, proposé, le mot « édités » par le mot « diffusés ». L'amendement permet de clarifier le texte.

Amendement n° 36

M. Mahoux et consorts déposent l'amendement n° 36 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) qui vise à compléter l'article 113, § 3, proposé, par un nouvel alinéa.

Nochtans kan de hypothese van een vermoeden van afwezigheid niet gelijkgesteld worden met de door de voorgestelde artikelen 126 en verder voorgestelde procedure van gerechtelijke verklaring van overlijden welke toepasselijk is op *iedere persoon die in levensbedreigende omstandigheden verdween, indien zijn lichaam niet kon worden teruggevonden of niet kon worden geïdentificeerd, en zijn overlijden, gelet op de omstandigheden, als zeker kan worden beschouwd*, welke juist acute situaties viseert zoals rampen, terroristische aanslagen, en dergelijke.

In het geval van de « gewone » verklaring van vermoeden van afwezigheid past het dan ook een zekere wachtermijn in te bouwen, temeer nu het vonnis van verklaring van vermoeden van afwezigheid de termijn doet lopen van de verklaring van afwezigheid en dus een impact heeft op de staat van de persoon.

Een minimumtermijn van drie maanden lijkt dan ook op zijn plaats.

Artikel 5 (art. 5 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 4

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen amendement nr. 4 in (stuk Senaat, nr. 1792/3), dat ertoe strekt het tweede lid van het voorgestelde artikel 113, § 1, te vervangen.

De heer Mahoux verwijst naar zijn schriftelijke verantwoording.

Amendement nr. 5

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen amendement nr. 5 in (stuk Senaat, nr. 1792/3), dat ertoe strekt in het voorgestelde artikel 113, § 3, de woorden « van de afwezige » te vervangen door de woorden « van de vermoedelijk afwezige ».

Amendement nr. 6

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen amendement nr. 6 in (stuk Senaat, nr. 1792/3), dat ertoe strekt in het voorgestelde artikel 113, § 3, het woord « uitgegeven » te vervangen door het woord « verspreid ». Deze wijziging verheldert de tekst.

Amendement nr. 36

De heer Mahoux c.s. dienen amendement nr. 36 in (stuk Senaat, nr. 1792/3), dat ertoe strekt het voorgestelde artikel 113, § 3, aan te vullen met een nieuw lid.

L'amendement précise le délai dans lequel toute décision portant désignation d'un administrateur judiciaire, le remplaçant, modifiant ses pouvoirs, etc., doit être publiée.

Amendement n° 37

Mme Nyssens dépose l'amendement n° 37 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) qui vise à compléter l'article 113, § 3, proposé, par un nouvel alinéa. L'amendement prévoit que toute décision portant désignation d'un administrateur judiciaire, le remplaçant, modifiant ses pouvoirs, etc., doit être notifiée au bourgmestre du lieu du dernier domicile de l'absent afin que la décision soit consignée dans le registre de la population.

M. Mahoux soutient cet amendement. À l'instar de ce qui est prévu en matière d'administration provisoire, il est indispensable d'informer les autorités communales des décisions portant désignation d'un administrateur judiciaire et des modifications subséquentes (fin du mandat, remplacement, etc.).

Amendement n° 44

M. Hugo Vandenberghe dépose l'amendement n° 44 (doc. Sénat, n° 3-1792/3), qui vise à insérer, à l'article 113, § 3, après les mots « *arrondissement judiciaire de Bruxelles* », les mots « *ainsi que dans un quotidien à diffusion nationale dans la langue de la procédure* ».

Sous sa forme actuelle, l'article 113, § 3, proposé se borne à prévoir une publication par extrait au *Moniteur belge* et dans deux quotidiens édités au niveau local. Vu l'importance de la modification de l'état de la personne, une mesure de publicité nationale s'impose. De plus, rien n'est prévu dans le projet à propos de la langue de la publication.

La ministre pense que l'amendement a pour effet d'augmenter sensiblement les coûts puisque l'on multiplie les publications. D'autre part, la publication au *Moniteur belge* permet déjà une large diffusion, au-delà même des frontières de la Belgique. Enfin, il fait remarquer que le projet prévoit la publication des décisions relatives à l'administration judiciaire dans deux quotidiens édités dans l'arrondissement judiciaire du dernier domicile de l'absent. Rien ne s'oppose à ce que la publication se fasse dans un journal ayant une diffusion très large.

M. Hugo Vandenberghe estime que la publication dans la version électronique du *Moniteur* ne constitue pas de toute évidence une information suffisante. En outre, l'argument du coût n'est pas pertinent. En effet, la publication dans des quotidiens à diffusion locale a également un coût. L'intervenant peut souscrire à une

Het amendement bepaalt een termijn van bekendmaking voor de aanwijzing van een gerechtelijk bewindvoerder, diens vervanging, wijziging van bevoegdheden, enz.

Amendement nr. 37

Mevrouw Nyssens dient amendement nr. 37 in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3), dat ertoe strekt het voorgestelde artikel 113, § 3, aan te vullen met een nieuw lid. Het amendement bepaalt dat iedere beslissing over de aanwijzing van een gerechtelijk bewindvoerder, diens vervanging, wijziging van bevoegdheden enz. moet worden betekend aan de burgemeester van de woonplaats van de beschermde persoon teneinde te worden aangetekend in het bevolkingsregister.

De heer Mahoux ondersteunt dit amendement. De gemeentelijke overheid moet op de hoogte worden gebracht van alle beslissingen betreffende de aanwijzing van een gerechtelijk bewindvoerder en de daarop volgende wijzigingen (eind van diens opdracht, vervanging, enz.).

Amendement nr. 44

De heer Hugo Vandenberghe dient amendement nr. 44 in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3), dat ertoe strekt in het voorgesteld artikel 113, § 3, na de woorden « *arrondissement Brussel* » de volgende woorden « *in één nationaal verspreid dagblad in de taal van de procedure* » in te voegen.

Het huidige voorgestelde artikel 113, § 3, voorziet enkel in een publicatie bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* en in 2 lokale uitgegeven dagbladen. Gelet op het belang van de wijziging in de staat van persoon, dringt een nationale publiciteitsmaatregel zich op. Bovendien bepaalt het ontwerp niets aangaande de taal van de publicatie.

Volgens de minister is het amendement bedoeld om de kosten de hoogte in te jagen, aangezien het aantal publicaties vermeerdert. Publicatie in het *Belgisch Staatsblad* zorgt echter reeds voor een grote verspreiding, ook buiten de landsgrenzen. Ten slotte wijst hij erop dat het ontwerp bepaalt dat de beslissingen in twee dagbladen uit het gerechtelijk arrondissement van de laatste woonplaats van de afwezige moeten worden gepubliceerd. Er is geen enkele reden waarom de publicatie niet in een krant met een groot verspreidingsgebied gedaan mag worden.

De heer Hugo Vandenberghe meent dat de publicatie in een elektronisch staatsblad uiteraard geen voldoende informatie biedt. Daarenboven is het argument van de kost niet pertinent. Ook de publicatie in dagbladen met lokale verspreiding heeft immers een kostprijs. Spreker kan instemmen met een publicatie in

publication tant dans un quotidien local que dans un quotidien national. Il ne peut s'empêcher de penser que la loi en projet vise à permettre aux héritiers d'une personne disparue de recueillir son patrimoine le plus rapidement possible. Elle s'inscrit dans une logique de cupidité et de captation d'héritage. En revanche, offrir des garanties à la personne concernée coûterait trop cher. C'est inadmissible. Il ne faut pas oublier que deux à trois milliers de personnes disparaissent chaque année.

M. Mahoux trouve qu'il est intolérable de laisser supposer que les auteurs du texte ont l'intention de favoriser la cupidité.

La ministre pense que la réforme proposée cherche à trouver un équilibre équitable entre les droits des personnes disparues et les droits de leurs proches qui attendent leur retour. Elle se déclare stupéfaite par les propos qui ont été tenus.

M. Hugo Vandenberghe maintient son point de vue. La publicité faite à une déclaration d'absence ne peut avoir un caractère théorique.

La ministre pense que les mesures de publicité prévues dans le projet ne sont pas théoriques. Elles visent à informer un maximum de personnes de la désignation d'un administrateur judiciaire.

Article 6 (art. 6 du texte adopté)

Cet article n'appelle pas d'observations.

Article 6bis (art. 7 du texte adopté)

Amendement n° 7

M. Mahoux et Mme Laloy déposent l'amendement n° 7 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) visant à insérer un nouvel article 6bis dans le projet de loi. Il est proposé de supprimer l'intitulé du chapitre II « De la déclaration d'absence » du Titre IV « Des absents » puisque le projet de loi rend ce chapitre sans objet.

Article 7 (art. 8 du texte adopté)

Amendement n° 8

M. Mahoux et Mme Laloy déposent l'amendement n° 8 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) qui vise à clarifier le texte de l'article 115, § 4, proposé.

een lokaal dagblad en één in een nationaal dagblad. Spreker kan zich niet van de indruk ontdoen dat voorliggende wet is gemaakt om het vermogen van een persoon die verdwijnt zo snel mogelijk te kunnen inpakken. Het komt tegemoet aan de hebzucht en de erfenisbejaging. Zekerheid bieden aan de betrokken persoon zou daarentegen te veel kosten. Dit is niet aanvaardbaar. Men mag niet vergeten dat er jaarlijks 2000 à 3000 personen verdwijnen.

Volgens de heer Mahoux is het onaanvaardbaar te veronderstellen dat de indieners hebzucht in de hand willen werken.

Volgens de minister streeft de voorgestelde hervorming naar een billijk evenwicht tussen de rechten van de verdwenen personen en de rechten van de verwanten die wachten op hun terugkeer. Zij staat versted van wat hier gezegd wordt.

De heer Hugo Vandenberghe blijft bij zijn standpunt. De publiciteit van een afwezigheidsverklaring mag niet theoretisch zijn.

De minister meent dat de maatregelen voor de publicatie in het ontwerp niet theoretisch zijn. Zij zijn bedoeld om zoveel mogelijk mensen in te lichten over de aanwijzing van een gerechtelijk bewindvoerder.

Artikel 6 (art. 6 van de aangenomen tekst)

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 6bis (art. 7 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 7

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen amendement nr. 7 in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3), dat ertoe strekt een nieuw artikel 6bis in te voegen. Er wordt voorgesteld het opschrift « Hoofdstuk II — Verklaring van afwezigheid » uit titel IV te doen vervallen aangezien dit hoofdstuk door het wetsontwerp overbodig wordt.

Artikel 7 (art. 8 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 8

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen amendement nr. 8 in (stuk Senaat, nr. 1792/3), dat ertoe strekt het voorgestelde artikel 115, § 4, te verduidelijken.

Article 8 (art. 9 du texte adopté)

Amendement n° 1

Mmes Kampompolé et Bouarfa déposent l'amendement n° 1 (doc. Sénat, n° 3-1792/1) qui vise à remplacer l'article.

M. Mahoux rappelle que l'article 116 en projet vise l'hypothèse du présumé absent qui est appelé à un partage ou à une succession. L'amendement propose de régler également l'hypothèse dans laquelle s'ouvre une succession à laquelle est appelée une personne disparue. L'amendement propose que cette succession soit dévolue aux personnes qui viendraient à la succession si la personne disparue était décédée, à charge d'en dresser inventaire.

L'article 116 proposé par l'amendement s'applique tant aux personnes dont la présomption d'absence a été constatée par jugement, qu'à celles dont l'existence est incertaine sans qu'aucun jugement n'ait été rendu.

M. Hugo Vandenberghe fait valoir qu'en cas d'adoption de l'amendement, une personne non décédée sera considérée comme décédée pour que sa succession puisse être immédiatement partagée. L'intervenant continue à y voir une forme de cupidité; on n'attend même pas la déclaration d'absence ou le constat du décès pour attribuer les biens de l'intéressé à ses héritiers. Il s'agit d'une forme de cupidité organisée.

M Mahoux souligne que cela se fait avec toutes les réserves qui sont prévues dans le projet de loi. Le projet tente de régler des problèmes insolubles pour les proches de personnes présumées disparues. Chacun fera les appréciations qu'il souhaite, y compris quant aux intentions des auteurs. Il ne pense cependant pas que l'on tente de favoriser la cupidité en cherchant à régler le problème des personnes disparues.

M. Hugo Vandenberghe renvoie aux publications scientifiques sur la *captatio hereditatis*, qui étaient ses arguments.

M. Mahoux pense que ce qui est inacceptable, c'est de soutenir que l'intention des auteurs des textes est de favoriser la cupidité. Tout autre chose est de mettre en garde contre les risques d'abus auxquels le texte en projet de loi peut donner lieu.

M. Hugo Vandenberghe estime qu'il est inacceptable d'attribuer l'héritage de personnes dont on ignore si elles sont encore en vie. L'héritage ne peut être attribué et partagé que dans l'hypothèse où l'intéressé est décédé ou que son absence a été constatée.

Mme de T' Serclaes pense que le but est d'arriver à un texte qui soit le meilleur possible dans une matière

Artikel 8 (art. 9 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 1

De dames Kapompolé en Bouarfa dienen amendement nr. 1 in (stuk Senaat, nr. 3-1792/2), dat ertoe strekt artikel 8 te vervangen.

De heer Mahoux wijst erop dat artikel 116 betrekking heeft op het geval dat de vermoedelijk afwezige betrokken is bij een verdeling of een erfenis. Het amendement stelt voor ook het geval te regelen waarbij de verdwenen persoon wordt geroepen tot een erfenis. Het amendement stelt voor dat deze erfenis vervalt aan de personen die zouden erven als de betrokkene overleden was, op voorwaarde dat zij een boedelbeschrijving doen opmaken.

Het voorgestelde artikel 116 is van toepassing zowel op personen van wie de vermoedelijke afwezigheid bij vonnis is vastgesteld, als op personen van wie niet zeker is dat ze nog in leven zijn, zonder dat daarover een vonnis is gewezen.

De heer Hugo Vandenberghe oppert dat een persoon die niet overleden is door de invoeging van het amendement als overleden wordt beschouwd om de erfenis onmiddellijk te kunnen verdelen. Spreker blijft erbij dat dit een vorm is van cupiditeit; men wacht zelfs niet op de verklaring van de afwezigheid of de vaststelling van het overlijden om de goederen van de betrokkene aan zijn erfgenamen toe te wijzen. Dit is een vorm van georganiseerde cupiditeit.

De heer Mahoux benadrukt dat het ontwerp genoeg voorbehoud inbouwt. Het ontwerp tracht problemen te regelen die onoplosbaar zijn voor de verwanten van de vermoedelijk verdwenen personen. Iedereen zal oordelen zoals hij zelf wil, ook over de bedoelingen van de indieners. Hij meent echter niet dat hebzucht in de hand wordt gewerkt door te zoeken naar een oplossing voor het probleem van verdwenen personen.

De heer Hugo Vandenberghe verwijst naar de wetenschappelijke publicaties over de *captatio hereditatis*, die zijn argumenten kracht bij zetten.

De heer Mahoux vindt het onaanvaardbaar te blijven volhouden dat de indieners hebzucht in de hand willen werken. Het is iets heel anders om te waarschuwen tegen de mogelijke misbruiken waartoe dit ontwerp kan leiden.

De heer Hugo Vandenberghe meent dat het niet aanvaardbaar is dat men de erfenis toewijst van personen van wie men niet weet dat ze al dan niet nog in leven zijn. De erfenis kan slechts worden toegewezen en verdeeld in de hypothese dat de betrokkene is overleden of dat zijn afwezigheid is vastgesteld.

Volgens mevrouw de T' Serclaes is het de bedoeling tot een zo goed mogelijke tekst te komen in een

qui est très sensible car cette législation concerne des personnes dont on n'est jamais sûr qu'elles ne réapparaîtront pas. Il faut à la fois trouver un système qui ne bloque pas indéfiniment la situation pour les proches du disparu tout en faisant preuve de prudence pour ne pas léser des personnes absentes qui peuvent éventuellement revenir.

La problématique des successions est particulièrement délicate car il est toujours compliqué de revenir en arrière une fois que les choses ont été partagées.

L'intervenante a deux questions par rapport à l'amendement n° 1 de Mmes Kapompolé et Bouarfa. Quelle est la portée du paragraphe 2 proposé? Quelle est la différence par rapport au paragraphe 1er?

D'autre part, Mme de T' Serclaes demande si la question de la dissolution du mariage et de la succession sont réglées dans le projet de loi. Quelle est la situation du conjoint survivant? S'agit-il encore d'un conjoint survivant puisque le mariage a été dissous?

La ministre signale que la Fédération des notaires de Belgique a formulé des remarques concernant l'article 8. L'amendement n° 1 rencontre ces remarques car il vise à ajouter un paragraphe 2 à l'article 116 proposé. Dans sa mouture actuelle, le projet de loi ne vise que l'hypothèse de la personne qui disparaît après l'ouverture de la succession. Le paragraphe 2, que l'amendement propose d'ajouter, vise l'hypothèse de la succession qui s'ouvre à l'égard d'une personne qui a déjà disparu.

M. Hugo Vandenberghe en déduit que l'amendement vise à créer une facilité pour les notaires qui rencontrent des difficultés lors de la liquidation et du partage de certaines successions. On fait comme si la personne disparue était décédée.

Mme de T' Serclaes pense que l'article 116 proposé, en ce qu'il prévoit « si le présumé absent est appelé à un partage ou à une succession ... » couvre les deux hypothèses.

M. Hugo Vandenberghe répond que l'article 116, § 1er, proposé dans l'amendement n° 1, couvre l'hypothèse d'une personne en vie au moment de l'ouverture de la succession mais qui disparaît par la suite. Le tribunal de première instance a constaté la présomption d'absence et c'est l'administrateur judiciaire qui représente les intérêts de la personne présumée absente dans la succession.

Le paragraphe 2 que l'amendement propose d'ajouter vise à répondre à la difficulté rencontrée par les notaires lorsqu'ils ne trouvent pas un des héritiers lors de l'ouverture d'une succession. L'intervenant pense que ce problème est de nature toute différente de celui de l'absence. Il pense que l'on veut profiter des modifications à la loi sur l'absence pour régler un

materie die erg gevoelig ligt aangezien het mensen betreft van wie het niet zeker is of zij ooit nog zullen terugkeren. Het systeem mag niet oneindig hinderlijk blijven voor de verwanten van de verdwenen persoon maar mag ook de vermoedelijk afwezigen die nog kunnen terugkeren, niet schaden.

De erfenisproblematiek is erg delicaat aangezien de klok moeilijk kan worden teruggedraaid eens de zaken verdeeld zijn.

Spreekster heeft twee vragen bij amendement nr. 1 van de dames Kapompolé en Bouarfa. Wat is de draagwijdte van de voorgestelde § 2? Wat is het verschil met § 1?

Mevrouw de T' Serclaes vraagt voorts of de ontbinding van het huwelijk en de erfenis geregeld worden in het wetsontwerp. Wat is de situatie van de overlevende partner? Is er nog een overlevende echtgenoot als het huwelijk is ontbonden?

De minister wijst erop dat de Federatie van Notarissen opmerkingen heeft gemaakt bij artikel 8. Amendement nr. 1 komt tegemoet aan die opmerking via het invoegen aan een § 2 aan het voorgestelde artikel 116. In zijn huidige vorm heeft het ontwerp enkel betrekking op een persoon die verdwijnt nadat de erfenis is opengevallen. Paragraaf 2 die het amendement wenst in te voegen heeft betrekking op een erfenis die openvalt voor een persoon die reeds verdwenen is.

De heer Hugo Vandenberghe leidt daaruit af dat het de bedoeling is het notarissen makkelijker te maken bij de vereffening en verdeling van bepaalde erfenissen. Men doet alsof de verdwenen persoon is overleden.

Volgens mevrouw de T' Serclaes slaat het voorgestelde artikel 116 wel op beide gevallen met de bewoordingen « Is de vermoedelijk afwezige betrokken bij een verdeling of een erfenis ».

De heer Hugo Vandenberghe antwoordt dat amendement nr. 1 het geval regelt van een persoon die leeft als de erfenis openvalt maar vervolgens verdwijnt. De rechtbank van eerste aanleg heeft de vermoedelijke afwezigheid vastgesteld en de gerechtelijk bewindvoerder vertegenwoordigt de belangen van de vermoedelijk afwezige bij de erfenis.

Het amendement stelt met een § 2 een oplossing voor voor de moeilijkheid die notarissen ondervinden als zij een van de erfgenamen niet vinden. Volgens spreker is dat een heel ander probleem dan dat van de afwezige. Hij meent dan ook dat men de wijzigingen in de wet op de afwezigheid wil gebruiken om een heel ander probleem te regelen. Het amendement leidt

problème de nature différente. La solution proposée dans l'amendement a pour conséquence que l'on pourra procéder à la dévolution successorale sans respecter les règles de procédure applicables à l'absence.

Mme de T' Serclaes suppose que de telles situations se présentent déjà à l'heure actuelle. C'est notamment le cas des successions en déshérence. Quelle est la situation que les notaires veulent voir réglée à travers l'amendement ?

La ministre fait remarquer que dans sa version actuelle, l'article 116 proposé, lu en combinaison avec les articles 720 et 725 du Code civil, a pour conséquence qu'une personne absente au moment de l'ouverture de la succession n'a aucun droit à succession.

M. Hugo Vandenberghe ne partage pas cette analyse. Rien n'empêche l'absent d'hériter car il n'y a aucun acte juridique de décès. L'amendement propose un raccourcis saisissant : dès lors que l'on ne trouve pas l'héritier, soit parce que son existence est incertaine ou qu'il est présumé absent, on part du principe qu'il est mort.

Mme de T' Serclaes demande ce que couvre la notion de « personnes dont l'existence est incertaine ». Qui décidera qu'une personne fait partie de cette catégorie ? Suffit-il que le notaire ne trouve pas un héritier pour qu'on le considère comme une personne dont l'existence est incertaine ?

M. Mahoux pense qu'il faut clairement expliquer le problème auquel l'amendement n° 1 tente de répondre et la manière dont on y répond dans le respect des droits des différentes parties.

La ministre répond que l'amendement propose que lorsque l'existence d'une personne est incertaine on ouvre le droit à ses propres héritiers à hériter. Sans ce paragraphe, il n'y aurait pas de possibilité pour les héritiers de la personne non présente d'hériter. La personne dont l'existence est incertaine et qui réapparaîtrait peut introduire une action en pétition d'hérédité et réclamer sa part dans la succession.

M. Hugo Vandenberghe se demande pourquoi vouloir voter une loi sur l'absence, si c'est pour définir une nouvelle catégorie de personnes, à savoir celles dont on ignore si elles sont encore en vie. On fait comme si l'intéressé était décédé. Le texte proposé facilitera la captation d'héritage, car il n'offre aucune garantie procédurale sur l'état de la personne. Il faudra certainement s'attendre à des abus si la loi ne prévoit pas les garanties juridiques nécessaires.

M. Mahoux fait le parallèle avec la situation d'héritiers qui, bien que vivants, ne se manifestent

ertoe dat men tot erfopvolging kan overgaan zonder de procedureregels voor de afwezigheid te volgen.

Mevrouw de T' Serclaes veronderstelt dat dergelijke situaties ook nu al voorkomen. Dat is met name het geval bij aan de Staat toegevallen nalatenschappen. Welke situatie willen de notarissen met het amendement regelen ?

De minister wijst erop dat artikel 116 momenteel samen met de artikelen 720 en 725 van het Burgerlijk Wetboek tot gevolg heeft dat een persoon die afwezig is bij het openvallen van de erfenis, geen recht heeft op de erfenis.

De heer Hugo Vandenberghe is het hier niet mee eens. Er is niets dat de afwezige verhindert te erven aangezien er geen overlijdensakte bestaat. Het amendement stelt voor uit te gaan van het principe dat iemand dood is wanneer de erfgenaam niet wordt gevonden, hetzij omdat het niet zeker is dat hij nog in leven is hetzij omdat hij vermoedelijk afwezig is.

Mevrouw de T' Serclaes vraagt wat wordt bedoeld met personen van wie het niet zeker is dat zij nog in leven zijn. Wie beslist of iemand tot die categorie behoort ? Volstaat het dat een notaris een erfgenaam niet vindt om die persoon te beschouwen als iemand van wie het niet zeker is dat hij nog in leven is ?

Volgens de heer Mahoux moet het probleem dat amendement nr. 1 tracht op te lossen, duidelijk worden uiteengezet, evenals de manier waarop men het tracht op te lossen, met respect voor de rechten van alle partijen.

De minister antwoordt dat het amendement voorstelt dat wanneer het niet zeker is of een persoon nog in leven is, de erfenis vervalt aan diens erfgenamen. Als dat niet gebeurt kunnen de erfgenamen van de afwezige nooit erven. Als de persoon van wie het niet zeker is of hij nog in leven is, terugkeert, kan hij een rechtsvordering tot opvordering van de nalatenschap instellen.

De heer Hugo Vandenberghe vraagt zich af waarom men een wet wil stemmen op de afwezigheid, als men hier een nieuwe categorie van personen gaat invoeren, namelijk de persoon van wie men niet weet dat hij nog in leven is. Men doet dan alsof hij overleden is. Deze voorgestelde tekst zal de *captatio hereditatis* bevorderen. Er wordt immers geen enkele procedurele waarborg geschonken over de staat van de persoon. Er zullen ongetwijfeld misbruiken ontstaan als de nodige juridische waarborgen niet worden ingebouwd.

De heer Mahoux maakt de vergelijking met erfgenamen die nog leven maar zich niet kenbaar maken

pas ou ne sont pas identifiés lors de l'ouverture de la succession. De quel délai disposent-ils pour se manifester? Que se passe-t-il lorsque la succession a été liquidée? Cette situation est en effet comparable à celle de la personne qui est présumée disparue. Dans ce dernier cas, ce sont les héritiers de ladite personne qui se trouvent en situation d'hériter, sous réserve que la personne présumée disparue ne réapparaisse pas.

Les droits de la personne présumée disparue sont-ils les mêmes que ceux d'un héritier qui a omis de se manifester ou que l'on n'aurait pas identifié au départ? Par ailleurs, l'amendement n° 1 prévoit que les héritiers de la personne présumée disparue garderont les fruits qu'ils auront recueillis de la succession aussi longtemps que la personne dont l'existence est incertaine ne se présente pas ou que les actions ne sont pas exercées de son chef. L'intervenant en déduit que les héritiers de la personne disparue recueillent l'usufruit des biens dont ils hériteraient si la personne était réellement décédée. Tant qu'il n'y a pas équivalence à décès de la personne dont l'existence est incertaine, il faut lui garantir le droit qu'elle pourra récupérer ses biens si elle devait réapparaître. Pour qu'elle ne soit pas définitivement dépossédée de ses biens, seul l'usufruit est définitivement attribué aux héritiers tant qu'il n'est pas établi juridiquement que la personne disparue est décédée.

M. Mahoux en déduit que le projet tient compte des droits de la personne présumée disparue ou dont l'existence est incertaine dans l'hypothèse où elle réapparaîtrait.

M. Hugo Vandenberghe souligne que le problème évoqué n'a rien à voir avec l'absence. Dans le cadre de l'instauration envisagée d'une procédure actualisée de présomption d'absence, telle qu'elle est proposée au § 2, la pratique notariale souhaite insérer une disposition relative à la liquidation et au partage de la succession de personnes que l'on ne retrouve pas et vis-à-vis desquelles la procédure d'absence n'est pas appliquée, sans la moindre garantie juridique. Pourquoi ne peut-on pas simplement faire représenter la personne que l'on ne retrouve pas par un administrateur provisoire?

Mme de T' Serclaes se rallie au préopinant. Il n'est pas bon d'introduire dans un projet relatif à l'absence une autre hypothèse qui est celle des personnes dont l'existence est incertaine. L'idée des auteurs de la proposition initiale était d'aider les familles de personnes victimes du tsunami ou d'événements comparables.

Elle plaide pour que l'on se focalise sur le problème de l'absence sans y greffer d'autres situations qui s'en approchent.

Lorsque le notaire est confronté à une succession à laquelle est appelée une personne dont l'existence est

of niet geïdentificeerd worden bij het openvallen van een erfenis. Over welke termijn beschikken zij om zich kenbaar te maken? Wat gebeurt er als de erfenis vereffend is? Deze situatie is immers te vergelijken met die van de vermoedelijk afwezige. In dat laatste geval kunnen de erfgenamen van die persoon erven, tenzij hij terugkeert.

Geniet een vermoedelijk afwezige dezelfde rechten als een erfgenaam die heeft nagelaten zich kenbaar te maken of die men niet heeft geïdentificeerd? Amendement nr. 1 bepaalt trouwens dat de erfgenamen van de verdwenen persoon de vruchten van de erfenis behouden zolang de persoon van wie het niet zeker is dat hij nog in leven is, niet opduikt of er in zijn naam geen handelingen worden verricht. Spreker leidt daaruit af dat die erfgenamen het vruchtgebruik krijgen van de goederen die zij zouden erven als de persoon werkelijk overleden was. Zolang die persoon niet dood verklaard is, moet hij het recht behouden zijn goederen opnieuw in zijn bezit te krijgen als hij terugkeert. Daarom wordt enkel het vruchtgebruik verleend aan de erfgenamen zolang het niet zeker is dat die persoon is overleden.

De heer Mahoux leidt daaruit af dat het ontwerp rekening houdt met de rechten van die persoon omdat hij nog kan terugkeren.

De heer Hugo Vandenberghe wijst erop dat het probleem dat aan de orde wordt gesteld niets te maken heeft met afwezigheid. Naar aanleiding van de voorgestelde invoering van een moderne procedure met betrekking tot het vermoeden van afwezigheid, zoals voorgesteld in § 2, wenst het notariaat een bepaling in te lassen met betrekking tot de vereffening en de verdeling van de nalatenschap van personen die men niet terugvindt maar ten aanzien van wie de procedure van afwezigheid niet wordt toegepast, zonder enige juridische waarborg. Waarom kan men de persoon die men niet terugvindt niet gewoon laten vertegenwoordigen door een voorlopig bewindvoerder?

Mevrouw de T' Serclaes kan zich aansluiten bij de vorige spreker. Het is niet juist in een ontwerp inzake afwezigheid bepalingen in te voeren over personen van wie het niet zeker is dat zij nog in leven zijn. De bedoeling van de indieners van het oorspronkelijke voorstel bestond erin de families van slachtoffers van de tsunami of soortgelijke gebeurtenissen, te helpen.

Zij pleit ervoor dat men zich concentreert op de afwezigheid, zonder er andere aanverwante zaken bij te betrekken.

Een notaris die te maken krijgt met een persoon van wie het niet zeker is of hij nog in leven is en die tot een

incertaine ou présumée absente au jour du décès, il suffit qu'il suspende la succession dans l'attente de la désignation d'un administrateur judiciaire qui représentera les intérêts du présumé absent.

M. Hugo Vandenberghe reconnaît qu'il arrive régulièrement que les notaires ne retrouvent pas certaines personnes lors de l'ouverture d'une succession. Il est évidemment possible d'appliquer la procédure d'absence et de demander la présomption d'absence et la désignation d'un administrateur judiciaire. Le partage de la succession n'est pas bloqué. La part de la personne présumée absente sera gérée par l'administrateur judiciaire et, après le délai de cinq ans, il y aura la déclaration d'absence. Si l'on ne suit pas la procédure de l'absence, il est également possible de désigner un administrateur provisoire qui représentera la personne dont l'existence est incertaine. Les outils juridiques existent pour répondre à l'hypothèse visée à l'amendement n° 1 sans qu'il faille prévoir un régime spécifique.

Mme de T' Serclaes souligne que les situations de personnes présumées absentes ou dont l'existence est incertaine ne sont pas sans risque. Il faut prévoir des garanties sérieuses au niveau de la procédure pour éviter les abus.

M. Hugo Vandenberghe estime que la *captatio hereditatis* est aussi vieille que le monde.

En outre, la problématique de l'absence est d'autant plus fondamentale que nous vivons dans une société caractérisée par la présence d'un grand nombre d'étrangers, à forte mobilité.

Mme Laloy est d'avis que dans certaines hypothèses on pourrait se passer d'un jugement.

M. Hugo Vandenberghe souligne la nécessité de prévoir des garanties procédurales sérieuses. La réalité montre que les abus ne sont pas purement théoriques.

La ministre souligne que le gouvernement est sensible aux arguments avancés lors de la discussion. Le gouvernement était au départ favorable à l'amendement n° 1 qui rencontrait une suggestion de la Fédération belge des notaires. Le gouvernement pensait que la procédure proposée permettait de protéger correctement les intérêts des différentes parties.

À la suite de la discussion, il semble que la procédure proposée à l'amendement n° 1 doive être adaptée.

Amendement n° 48

Suite à la discussion, le gouvernement dépose un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/3, amendement n° 48), qui propose de remplacer l'alinéa 2 de

erfenis wordt geroepen, kan de erfenis opschorten totdat een gerechtelijk bewindvoerder is aangewezen die de belangen van die persoon zal verdedigen.

De heer Hugo Vandenberghe erkent dat notarissen wel vaker mensen niet terugvinden wanneer een erfenis openvalt. Natuurlijk kan dan de procedure voor afwezigheid worden toegepast en kan worden gevraagd dat een gerechtelijk bewindvoerder wordt aangesteld. De verdeling van de nalatenschap wordt dan niet geblokkeerd. Het deel van de vermoedelijk afwezige wordt beheerd door de gerechtelijk bewindvoerder en na vijf jaar volgt de afwezigheidsverklaring. Het is echter ook mogelijk een voorlopig bewindvoerder aan te stellen die de persoon van wie het niet zeker is dat hij nog in leven is, zal vertegenwoordigen. Het geval waarvoor amendement nr. 1 bedoeld is, kan dus ook zonder een specifiek stelsel worden geregeld.

Mevrouw de T' Serclaes benadrukt dat de situatie van vermoedelijk afwezigen of personen van wie het niet zeker is dat zij nog in leven zijn, risico's inhoudt. Om misbruiken te voorkomen moeten zeer sterke waarborgen worden ingebouwd in de procedure.

Volgens de heer Hugo Vandenberghe is de *captatio hereditatis* een erg oud middel.

Bovendien is de problematiek van afwezigheid des te belangrijker in een maatschappij met een groot aantal vreemdelingen en met een grote mobiliteit.

Volgens mevrouw Laloy is niet in alle gevallen een vonnis nodig.

De heer Hugo Vandenberghe wijst op de noodzaak van goede procedurele garanties. De praktijk toont aan dat misbruiken niet enkel theoretisch zijn.

De minister benadrukt dat de regering aandacht heeft voor de argumenten die tijdens de bespreking zijn aangehaald. De regering was eerst voorstander van amendement nr. 1, dat een suggestie volgt van de Belgische Federatie van Notarissen. De regering meende dat de voorgestelde procedure de belangen van de verschillende partijen goed zou beschermen.

Na de bespreking blijkt dat de procedure voorgesteld in amendement nr. 1 moet worden aangepast.

Amendement nr. 48

Na de bespreking dient de regering een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 48), dat ertoe strekt het tweede lid van het

l'article 116 en projet. En effet, il ressort des débats en commission que les remarques formulées par la Fédération du notariat belge étaient de nature à porter atteinte aux droits de la personne disparue, en empiétant sur le régime de la présomption d'absence.

L'amendement précise qui peut saisir le juge appelé à désigner un notaire pour représenter le présumé absent. Puisqu'il s'agit d'une matière d'ordre public, le juge peut agir d'office ou sur requête du procureur du Roi.

Il peut également agir sur requête de toute personne qui a un intérêt. Le juge sera requis par requête unilatérale, puisqu'il n'y a pas de partie adverse. L'amendement précise également qu'il n'y a pas lieu de désigner un notaire si la personne présumée absente a donné une procuration à un mandataire général pour gérer ses biens.

Article 9 (art. 10 du texte adopté)

Amendement n° 9

M. Mahoux et Mme Laloy déposent l'amendement n° 9 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) qui vise à remplacer le § 3 de l'article 117 proposé. Cet amendement clarifie le texte.

Amendement n° 45

M. Hugo Vandenberghe dépose l'amendement n° 45 (doc. Sénat, n° 3-1792/3), qui vise à insérer dans l'article 117, § 1er, proposé, un alinéa nouveau, rédigé comme suit : « *Si le présumé absent reparait, il peut former tierce opposition contre le jugement par lequel le tribunal de première instance a constaté la présomption d'absence.* »

Sous sa forme actuelle, l'article 117 proposé ne prévoit pas la procédure que le présumé absent « reparu » doit suivre pour introduire sa requête. Cette lacune a déjà été relevée par le Conseil d'État et il convient de la combler.

Les procédures doivent être harmonisées.

La ministre fait observer que le droit commun permet déjà la tierce opposition. Celle-ci est ouverte au présumé absent qui réapparaît. Elle est dirigée contre le jugement qui constate la présumée absence. La tierce opposition se prescrit par 30 ans. S'agissant d'une procédure sur requête unilatérale, ce délai est réduit à un mois lorsque le jugement a été signifié à un tiers. C'est sans doute ce point qui pourrait poser problème.

voorgestelde artikel 116 te vervangen. Uit de besprekingen in de commissie blijkt dat de opmerkingen van de Federatie van Notarissen de rechten van de verdwenen persoon zouden kunnen schaden, door misbruik te maken van het vermoeden van afwezigheid.

Het amendement verduidelijkt wie de zaak ahangig kan maken bij de rechter die een notaris moet aanwijzen om de vermoedelijk afwezige te vertegenwoordigen. Aangezien het een aangelegenheid van openbare orde betreft kan de rechter ambtshalve of op verzoek van de procureur des Konings optreden.

Hij kan tevens op verzoek van iedere belanghebbende optreden. De zaak wordt bij eenzijdig verzoekschrift bij de rechter ahangig gemaakt aangezien er geen tegenpartij is. Het amendement bepaalt ook dat er geen notaris moet worden aangewezen ingeval de vermoedelijk afwezige een algemeen gevolmachtigde heeft aangewezen om zijn goederen te beheren.

Artikel 9 (art. 10 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 9

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen amendement nr. 9 in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3), dat ertoe strekt § 3 van het voorgestelde artikel 117 te vervangen. Dit amendement verduidelijkt de tekst.

Amendement nr. 45

De heer Hugo Vandenberghe dient amendement nr. 45 in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3), dat ertoe strekt in het voorgesteld artikel 117, § 1, een nieuw lid in te voegen : « *Indien de vermoedelijk afwezige terugkeert, kan hij derdenverzet instellen tegen het vonnis waarbij de rechtbank van eerste aanleg het vermoeden van afwezigheid heeft vastgesteld.* ».

Het huidig voorgestelde artikel 117 bepaalt niet welke procedure de « teruggekeerde » vermoedelijke afwezige dient te volgen voor het indienen van zijn verzoek. Deze lacune werd reeds aangestipt door de Raad van State en dient opgevangen te worden.

De procedures dienen op elkaar te worden afgestemd.

De minister wijst erop dat derdenverzet reeds bestaat in het gemeenrecht en kan worden ingesteld door de vermoedelijk afwezige die terugkeert. Derdenverzet wordt gedaan tegen het vonnis waarbij de rechtbank het vermoeden van afwezigheid heeft vastgesteld. De termijn voor derdenverzet bedraagt 30 jaar. Aangezien het gaat om een procedure op eenzijdig verzoekschrift wordt de termijn verminderd tot een maand als het vonnis is betekend aan een derde. Wellicht is het dit aspect dat problemen kan doen rijzen.

Cependant, ce délai réduit ne s'appliquera pas, parce que le jugement n'a pas pu lui être signifié; le délai de 30 ans lui permettra de faire tierce opposition, puisque la présomption d'absence ne dure que 5 ou 7 ans. Répéter ce qui figure déjà dans le droit commun risque de semer la confusion.

M. Hugo Vandenberghe indique que le jugement ne doit pas être signifié à la personne; le fait qu'il soit signifié au domicile où le présumé absent ne se trouve plus pourrait suffire. Cela tient lieu de signification et le délai ordinaire d'opposition d'un mois commence alors à courir. L'argumentation avancée par le gouvernement ne vaut que s'il n'y a pas signification.

L'amendement offre une garantie contre une signification frauduleuse du jugement de présomption d'absence.

La ministre déclare que le gouvernement n'a pas d'objection à l'égard de cet amendement.

Amendement n° 34

Le gouvernement dépose l'amendement n° 34 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) qui vise à remplacer le § 3 de l'article 117 proposé. Cet amendement est lié à l'amendement n° 35 à l'article 17. L'amendement prévoit que l'administrateur judiciaire, en fin de mandat, outre son rapport final, établit également un inventaire lorsque le présumé absent était marié. Cet inventaire doit permettre le partage des biens qui relèvent du patrimoine commun des conjoints si la personne déclarée absente réapparaît.

Mme de T' Serclaes demande quelles sont les règles du droit successoral qui s'appliquent au moment où la personne est déclarée absente.

M. Hugo Vandenberghe note que l'amendement prévoit que l'on fait l'inventaire de la communauté des deux conjoints. L'administrateur judiciaire représente les intérêts du présumé absent. Pour quelle partie du patrimoine l'administrateur judiciaire est-il compétent? Le conjoint « survivant provisoire » est-il sous tutelle de l'administrateur judiciaire? Que peut-il faire seul?

La ministre répond que jusqu'au moment où la présomption d'absence prend fin, par exemple car le jugement déclaratif d'absence est rendu ou parce que l'on a la certitude du décès de l'intéressé, c'est l'administrateur judiciaire qui représente les intérêts du présumé absent. Une fois qu'il y a un jugement déclarant l'absence, cela équivaut aux effets du décès.

De verkorte termijn zal evenwel niet worden toegepast omdat het vonnis niet kan worden betekend aan de vermoedelijk afwezige. De termijn van 30 jaar volstaat dus om derdenverzet in te stellen, aangezien het vermoeden van afwezigheid slechts 5 of 7 jaar geldt. Herhalen wat reeds in het gemeenrecht bestaat, kan tot verwarring leiden.

De heer Hugo Vandenberghe wijst erop dat het vonnis niet in persoon dient te worden betekend; het zou kunnen volstaan dat er wordt betekend aan de woonplaats waar de vermoedelijk afwezige zich niet meer bevindt. Dit geldt dan als betekening, waarbij de gewone termijn van verzet van een maand begint te lopen. De door de regering aangehaalde argumentering geldt slechts als er niet is betekend.

Het amendement biedt een waarborg tegen een bedrieglijke betekening van het vonnis van vermoedelijke afwezigheid.

De minister verklaart dat de regering geen bezwaar heeft tegen dit amendement.

Amendement nr. 34

De regering dient amendement nr. 34 in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3), dat ertoe strekt § 3 van het voorgestelde artikel 117 te vervangen. Dit amendement hangt samen met amendement nr. 35 op artikel 17. Het amendement bepaalt dat de gerechtelijk bewindvoerder naast zijn eindverslag ook een inventaris opstelt als de vermoedelijk afwezige gehuwd was. Deze inventaris maakt het mogelijk om de goederen die deel uitmaken van het gemeenschappelijk vermogen van de echtgenoten te verdelen als de afwezig verklaarde persoon terugkeert.

Mevrouw de T' Serclaes vraagt welke erfrechtelijke regels van toepassing zijn op het ogenblik dat de betrokkene afwezig wordt verklaard.

De heer Hugo Vandenberghe wijst erop dat in het amendement staat dat een inventaris wordt opgemaakt van het gemeenschappelijke vermogen van de twee echtgenoten. De gerechtelijk bewindvoerder verdedigt de belangen van de vermoedelijk afwezige. Voor welk deel van het vermogen is de gerechtelijk bewindvoerder bevoegd? Staat de « voorlopig langstlevende » echtgenoot onder de voogdij van de gerechtelijk bewindvoerder? Wat kan hij alleen doen?

De minister antwoordt dat de gerechtelijk bewindvoerder de belangen van de vermoedelijk afwezige verdedigt totdat er een einde komt aan het vermoeden van afwezigheid, bijvoorbeeld omdat een vonnis houdende verklaring van afwezigheid wordt gewezen of omdat komt vast te staan dat de betrokkene is overleden. Het vonnis houdende verklaring van afwezigheid heeft dezelfde gevolgen als het overlijden.

M. Mahoux demande quelle est la signification de l'obligation imposée à l'administrateur judiciaire de dresser un inventaire. Quelles sont les conséquences de cet inventaire pour le conjoint de la personne disparue? Le conjoint non absent peut-il continuer à disposer librement de la totalité des biens ou jouit-il uniquement de l'usufruit? Peut-il aliéner ces biens?

La ministre répond que l'inventaire n'a pas d'effet en tant que tel. Il s'agit d'avoir un état des lieux du patrimoine commun en cas de réapparition ultérieure de la personne déclarée absente. L'établissement de l'inventaire n'a pas d'effets sur les droits du conjoint de la personne disparue.

M. Hugo Vandenberghe en déduit que la requête en déclaration de présomption d'absence doit contenir un inventaire des biens relevant du patrimoine commun. Le jugement désigne un administrateur judiciaire. La question est de savoir quel effet cette désignation de l'administrateur judiciaire a sur les prétentions du conjoint au patrimoine commun.

Quel est le pouvoir de l'administrateur judiciaire durant la période de présomption d'absence? Quelle est la conséquence de la désignation d'un administrateur judiciaire sur les droits du conjoint de la personne présumée absente quant à la gestion du patrimoine commun?

L'intervenant rappelle que pour la vente d'un immeuble appartenant à la communauté, il faut l'accord des deux époux. Faut-il dans l'hypothèse de l'absence avoir l'accord de l'administrateur judiciaire?

La ministre rappelle que l'administrateur judiciaire représente l'absent au même titre que l'administrateur provisoire représente un majeur incapable. Le mécanisme mis en place est identique.

Mme de T' Serclaes pense que la justification de l'amendement n° 34 prête à confusion car l'établissement de l'inventaire du patrimoine commun est présenté comme une mesure qui «permettra de restituer à l'absent les biens qui lui reviennent».

M. Hugo Vandenberghe souligne que l'amendement prévoit qu'il doit y avoir un inventaire au moment où l'on procède à la déclaration d'absence. C'est l'administrateur judiciaire qui dresse cet inventaire à la fin de son mandat, c'est-à-dire lors de la déclaration d'absence.

Il est logique de prévoir cet inventaire qui décrit les biens au moment de la fin de l'absence présumée. Si la personne déclarée absente devait revenir, il faut qu'elle

De heer Mahoux vraagt wat de verplichting voor de gerechtelijk bewindvoerder om een inventaris op te maken in feite inhoudt. Welke gevolgen heeft de inventaris voor de echtgenoot van de verdwenen persoon? Kan de niet-afwezige echtgenoot nog vrij beschikken over alle goederen of heeft hij enkel het vruchtgebruik ervan? Kan hij de goederen vervreemden?

De minister antwoordt dat de inventaris als zodanig geen gevolgen tot stand brengt. Het is gewoon een overzicht van het gemeenschappelijk vermogen voor het geval dat de afwezig verklaarde persoon later zou terugkeren. De inventaris heeft geen gevolgen voor de rechten van de echtgenoot van de verdwenen persoon.

De heer Hugo Vandenberghe leidt eruit af dat het verzoekschrift tot verklaring van vermoedelijke afwezigheid een inventaris moet bevatten van de goederen van de gemeenschap. Het vonnis wijst een gerechtelijk bewindvoerder aan. De vraag rijst welke invloed deze aanwijzing van de gerechtelijk bewindvoerder heeft op de aanspraak van de echtgenote op de gemeenschap.

Welke bevoegdheden heeft de gerechtelijk bewindvoerder tijdens de periode van vermoedelijke afwezigheid? Welke impact heeft de aanwijzing van een gerechtelijk bewindvoerder op de rechten van de echtgenoot van de vermoedelijk afwezige persoon, wat het beheer van het gemeenschappelijk vermogen betreft?

Spreeker herinnert eraan dat beide echtgenoten moeten instemmen met de verkoop van een onroerend goed dat tot hun gemeenschappelijk vermogen behoort. Moet in geval van afwezigheid de gerechtelijk bewindvoerder instemmen?

De minister antwoordt dat de gerechtelijk bewindvoerder de afwezige vertegenwoordigt op dezelfde manier als de voorlopig bewindvoerder dat doet voor een onbekwaam verklaarde meerderjarige. Het mechanisme is precies hetzelfde.

Mevrouw de T' Serclaes vindt de verantwoording bij amendement nr. 34 verwarrend omdat het opmaken van de inventaris van het gemeenschappelijk vermogen wordt voorgesteld als een maatregel die het mogelijk moet maken om «de afwezige de goederen terug te geven die hem toekomen».

De heer Hugo Vandenberghe stipt aan dat het amendement bepaalt dat er een inventaris moet zijn op het ogenblik dat men overgaat tot de verklaring van de afwezigheid. Deze inventaris wordt gemaakt door de gerechtelijk bewindvoerder op het einde van zijn mandaat, dus bij het verklaren van de afwezigheid.

Het is logisch dat een inventaris wordt opgemaakt die de goederen beschrijft op het einde van de periode van vermoedelijke afwezigheid. Als de afwezig ver-

puisse connaître la situation du patrimoine au moment de la fin du mandat de l'administrateur judiciaire.

Mme de T' Serclaes constate que l'amendement vise l'hypothèse du présumé absent qui est marié. Ne faut-il pas prévoir la même obligation d'inventaire dans d'autres hypothèses? Elle pense notamment aux personnes ayant conclu un contrat de cohabitation légale.

La ministre répond que l'obligation d'inventaire joue dès qu'il y a un patrimoine commun.

M. Hugo Vandenberghe renvoie à la discussion générale. Il y a de nombreuses autres hypothèses dans lesquelles un patrimoine commun existe ou une indivision. Même lorsque les conjoints sont mariés selon le régime de la séparation de biens, il y a toujours, dans les faits, des biens communs. De quelle manière le projet de loi règle-t-il ces situations?

Amendement n° 49

Le gouvernement renvoie à l'amendement n° 34 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) relatif à la réapparition de l'absent et à l'établissement d'un inventaire de tous les biens meubles et immeubles faisant partie du patrimoine commun, l'objectif étant de restituer à l'absent les biens qui lui reviennent dans l'hypothèse où il réapparaîtrait. Le gouvernement dépose un sous-amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/3, amendement n° 49), visant à étendre cette possibilité au cohabitant légal.

Article 10 (art. 11 du texte adopté)

Cet article n'appelle pas d'observations.

Article 11 (art. 12 du texte adopté)

Amendement n° 10

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 10), tendant à supprimer l'alinéa 2 de l'article 118, § 1er, proposé.

En effet, la matière est déjà réglée à l'article 42 du projet.

klarede persoon terugkeert, moet hij weten hoe zijn vermogen eruitzag aan het einde van het mandaat van de gerechtelijk bewindvoerder.

Mevrouw de T' Serclaes stelt vast dat het amendement betrekking heeft op een vermoedelijk afwezige die gehuwd is. Moet de verplichting om een inventaris op te maken ook niet gelden in de andere gevallen? Zij denkt met name aan mensen die een wettelijke samenwoningsovereenkomst hebben gesloten.

De minister antwoordt dat die verplichting geldt zodra er sprake is van een gemeenschappelijk vermogen.

De heer Hugo Vandenberghe verwijst naar de algemene bespreking. Er zijn vele andere gevallen waarin een gemeenschappelijk vermogen of een onverdeeldheid bestaat. Zelfs als de echtgenoten zijn getrouwd onder het stelsel van de scheiding van goederen, zijn er *de facto* altijd gemeenschappelijke goederen. Hoe worden deze situaties geregeld in het wetsontwerp?

Amendement nr. 49

De regering verwijst naar amendement nr. 34 (stuk Senaat, nr. 3-1792/3) betreffende de terugkeer van de afwezige en het opmaken van een inventaris van alle roerende en onroerende goederen die tot het gemeenschappelijk vermogen behoren. De bedoeling is de afwezige de goederen terug te geven die hem toekomen als hij terugkeert. De regering dient een subamendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 49), dat deze mogelijkheid uitbreidt tot de wettelijk samenwonenden.

Artikel 10 (art. 11 van de aangenomen tekst)

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 11 (art. 12 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 10

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/2, amendement nr. 10), dat ertoe strekt het tweede lid van het voorgestelde artikel 118, § 1, te doen vervallen.

Deze materie is immers al geregeld in artikel 42 van het ontwerp.

Article 12 (art. 13 du texte adopté)

Amendement n° 11

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 11), tendant à remplacer, à l'alinéa 1er de l'article 119 proposé, le mot « édités » par le mot « diffusés ».

Il s'agit d'une clarification du texte, conforme à l'amendement déposé à l'article 5 du projet.

Amendement n° 33

M. Hugo Vandenberghe dépose l'amendement n° 33 (doc. Sénat, n° 3-1792/3), tendant à prévoir également une publication dans un quotidien à diffusion nationale dans la langue de la procédure.

L'intervenant renvoie à la discussion générale. Si le coût de la publication est trop élevé, l'intervenant propose de limiter la publication à un journal local et à un journal national.

Article 12bis (art. 14 du texte adopté)

Amendement n° 12

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 12), tendant à insérer un article 12bis nouveau, en vue de supprimer, dans le même Code, les intitulés « Chapitre III — Des effets de l'absence » et « Section 1 — Des effets de l'absence relativement aux biens que l'absent possédait au jour de sa disparition ».

Article 13 (art. 15 du texte adopté)

Amendement n° 13

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 13), tendant à supprimer, à l'article 120, alinéa 1er, proposé, les mots « et après avoir entendu le ministère public ».

Il s'agit, ici encore, d'une redite, la question étant déjà réglée à l'article 42 du projet.

Artikel 12 (art. 13 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 11

De heer Mahoux en Mevr. Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/2, amendement nr. 11), dat ertoe strekt in het eerste lid van het voorgestelde artikel 119 het woord « uitgegeven » te vervangen door het woord « verspreid ».

Het betreft een verduidelijking van de tekst in overeenstemming met het amendement dat is ingediend op artikel 5 van het ontwerp.

Amendement nr. 33

De heer Hugo Vandenberghe dient amendement nr. 33 in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3) dat ertoe strekt ook in publicatie te voorzien in één nationaal verspreid dagblad in de taal van de procedure.

Spreker verwijst naar de algemene bespreking. Als de kostprijs voor publicatie te hoog zou oplopen, stelt spreker voor de publicatie te beperken tot 1 lokaal dagblad en 1 nationaal dagblad.

Artikel 12bis (art. 14 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 12

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/2, amendement nr. 12), dat ertoe strekt een nieuw artikel 12bis in te voegen dat ertoe strekt in hetzelfde wetboek de opschriften « Hoofdstuk III — Gevolgen van afwezigheid » en « Afdeling 1 — Gevolgen van afwezigheid ten aanzien van de goederen die de afwezige bezat op de dag van zijn verdwijning » te doen vervallen.

Artikel 13 (art. 15 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 13

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/2, amendement nr. 13), dat ertoe strekt in het voorgestelde artikel 120, eerste lid, de woorden « na het advies van het openbaar ministerie te hebben gehoord » te doen vervallen.

Ook deze kwestie is al geregeld in artikel 42 van het ontwerp.

Article 14 (art. 16 du texte adopté)

Amendement n° 14

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 14), tendant à modifier l'article 121, § 1er, alinéa 2, proposé, pour supprimer toute hésitation quant à l'obligation d'ordre public qui est faite au procureur du Roi de faire procéder à la transcription de la décision intervenue.

Article 15 (art. 17 du texte adopté)

Amendement n° 46

M. Hugo Vandenberghe renvoie à la discussion de l'amendement n° 45 à l'article 9. L'article 122 proposé ne prévoit pas quelle procédure l'absent qui reparait doit suivre pour introduire sa requête. L'amendement n° 46 (doc. Sénat, 3-1792/3) comble cette lacune.

L'intervenant propose de donner à l'absent qui reparait la possibilité de faire tierce opposition au jugement déclaratif d'absence prononcé par le tribunal de première instance, après quoi il sera fait application de l'article 121, § 2, alinéa 3. Si la décision déclarative d'absence est déjà coulée en force de chose jugée, il est fait application de l'article 121, § 2, alinéa 3.

En recourant à la procédure de tierce opposition, l'intervenant applique ici aussi la procédure de droit commun. La procédure proposée par le gouvernement visant à modifier un acte de l'état civil n'est pas correcte au niveau juridico-technique et confond l'essentiel et l'accessoire. La procédure intentée contre l'officier de l'état civil en vue de modifier un acte est une conséquence et non la procédure principale.

L'intervenant signale également que la tierce opposition suppose que les personnes qui étaient parties au jugement déclaratif d'absence soient associées à la procédure.

En revanche, en cas de procédure contre l'officier de l'état civil, les parties au premier jugement devront intervenir à titre volontaire.

M. Willems pense qu'il n'est pas non plus vraiment question d'une partie adverse lors du premier jugement déclaratif d'absence. La déclaration d'absence est faite à la demande d'un intéressé et le jugement y afférent a un caractère déclaratoire.

M. Hugo Vandenberghe vise les personnes qui ont diligenté la déclaration d'absence. Si le présumé absent revient après une période assez longue, il y aura un

Artikel 14 (art. 16 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 14

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/2, amendement nr. 14), dat ertoe strekt de Franse tekst van het voorgestelde artikel 121, § 1, tweede lid, te wijzigen om elke twijfel weg te nemen inzake de verplichting van openbare orde die op de procureur des Konings rust om over te gaan tot de overschrijving van de gewezen beslissing.

Artikel 15 (art. 17 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 46

De heer Vandenberghe verwijst naar de bespreking van het amendement nr. 45 op artikel 9. Het huidige voorgestelde artikel 122 bepaalt niet welke procedure de teruggekeerde afwezige dient te volgen voor het indienen van zijn verzoek. Het amendement nr. 46 (Stuk senaat, 3-1792/3.) komt hieraan tegemoet.

Spreker stelt voor de teruggekeerde afwezige de mogelijkheid te geven derdenverzet in te stellen tegen het vonnis van verklaring van afwezigheid uitgesproken door de rechtbank van eerste aanleg, waarna artikel 121, § 2, derde lid, wordt toegepast. Indien de beslissing van verklaring van afwezigheid reeds in kracht van gewijsde is gegaan, wordt artikel 121, § 2, derde lid, toegepast.

Spreker past, door de procedure van het derdenverzet, ook hier de gemeenrechtelijke procedure toe. De door de regering voorgestelde procedure van wijziging van een akte van de burgerlijke stand klopt juridisch-technisch niet en verwacht hoofdzaak en bijzaak. De procedure tegen de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte te wijzigen is een gevolg, en niet de hoofdprocedure.

Spreker wijst er ook op dat derdenverzet veronderstelt dat de personen die partij waren bij het vonnis van afwezigverklaring erbij worden betrokken.

Als men daarentegen procedeert tegen de ambtenaar van de burgerlijke stand, zullen de partijen bij het eerste vonnis vrijwillig dienen tussen te komen.

De heer Willems meent dat er ook bij het eerste vonnis, tot afwezigverklaring, niet echt sprake is van een tegenpartij. De verklaring van afwezigheid gebeurt op verzoek van een belanghebbende, en het vonnis ter zake heeft een declaratoir karakter.

De heer Hugo Vandenberghe heeft het over de personen die de afwezigverklaring hebben benaardstigd. Als de vermoedelijk afwezige na een geruime

conflit d'intérêts potentiel, par exemple avec les ayants droit de l'absent.

La mesure de déclaration d'absence proprement dite est conservatoire, mais l'intervenant estime qu'intenter une autre procédure contre l'officier de l'état civil n'a pas de sens. En tout cas, il faudrait que les parties à la procédure de déclaration d'absence soient appelées en garantie.

M. Willems relève que le ministère public intervient lors de la procédure de déclaration d'absence; cette procédure a donc un caractère public.

Selon M. Hugo Vandenberghe, le tribunal est composé de la même manière, et dans la procédure de tierce opposition, et dans la procédure sur le fond de l'affaire. Le ministère public siège donc aussi lors de la tierce opposition. Ce n'est pas l'intervention de l'officier de l'état civil qui entraîne la modification de l'acte de l'état civil, mais le fait que l'on rende un jugement ordonnant à l'officier de l'état civil de modifier l'acte.

Dans le droit commun, la procédure en cas de problèmes de ce type est clairement la tierce opposition, à laquelle sont associées les personnes qui ont introduit la requête, le tribunal présentant la même composition. Si la tierce opposition est fondée, le premier jugement est annulé, ce qui a pour effet que l'on doit à nouveau modifier l'acte de l'état civil modifié. Le tribunal peut très bien ordonner à l'officier de l'état civil de modifier l'acte, sans que ce dernier ne soit impliqué dans le procès.

Le gouvernement marque son accord sur le contenu de l'amendement n° 46.

Article 16 (art. 18 du texte adopté)

Cet article n'appelle pas d'observations.

Article 17 (art. 19 du texte adopté)

Amendement n° 35

Le gouvernement dépose un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 35), tendant à remplacer l'alinéa 2 de l'article 124 proposé.

Cet amendement concerne le sort des biens du patrimoine commun lorsque l'absent réapparaît. Il est

tijd terugkeert, is er potentieel tegenstelling van belangen, bijvoorbeeld met de rechtsopvolgers van de afwezige.

De maatregel zelf van de afwezigverklaring is conservatoir, maar spreker meent dat het niet opgaat dat een verdere procedure wordt gevoerd tegen de ambtenaar van de burgerlijke stand. In ieder geval zouden de partijen bij de procedure van afwezigverklaring dan in elk geval dienen in vrijwaring te worden geroepen.

De heer Willems wijst erop dat het openbaar ministerie tussenkomt bij de procedure van afwezigverklaring; de procedure heeft dus een publiek karakter.

De heer Hugo Vandenberghe opert dat de rechtbank in de procedure van het derdenverzet dezelfde samenstelling heeft als bij de procedure over de grond van de zaak. Het openbaar ministerie zetelt dus ook bij het derdenverzet. De akte van de burgerlijke stand wordt gewijzigd, niet door het optreden van de ambtenaar van de burgerlijke stand, maar door het feit dat er een vonnis is dat de ambtenaar van de burgerlijke stand beveelt de akte te wijzigen.

In het gemeenrecht is de procedure bij soortgelijke problemen duidelijk het derdenverzet, met de personen die het verzoekschrift hebben geformuleerd, en met eenzelfde samenstelling van de rechtbank. Indien het derdenverzet verantwoord is, wordt het eerste vonnis opgeheven, met als gevolg dat de gewijzigde akte van de burgerlijke stand opnieuw moet worden gewijzigd. De rechtbank kan perfect opdracht geven aan de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte te wijzigen zonder dat deze laatste betrokken is bij het proces.

De regering gaat akkoord met de inhoud van amendement nr. 46.

Artikel 16 (art. 18 van de aangenomen tekst)

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 17 (art. 19 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 35

De regering dient een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/2, amendement nr. 35), dat ertoe strekt het tweede lid van het voorgestelde artikel 124 te vervangen.

Dit amendement betreft het lot van de goederen van het gemeenschappelijk patrimonium wanneer de af-

renvoyé à la discussion de l'amendement n° 34 à l'article 9.

Le partage se fera conformément aux dispositions du Code judiciaire en matière de partage amiable ou judiciaire, sur la base de l'inventaire dont il est question à l'article 117, § 3, al. 2, inséré par l'amendement n° 34.

Mme de T' Serclaes demande si, dans le cadre de la succession de l'absent, l'époux qui reste bénéficie bien des droits, tels que l'occupation de la dernière résidence conjugale, dont il jouit en vertu du droit commun.

La ministre le confirme.

Amendement n° 50

Le gouvernement avait également déjà présenté un amendement à l'article 17. Il visait à remplacer l'alinéa 2 de l'article 124, et avait pour but de préciser le sort du régime matrimonial existant entre l'absent et son conjoint, en cas de réapparition de l'absent.

L'amendement n° 50 (doc. Sénat, n° 3-1792/4), qui est un sous-amendement à l'amendement n° 35, vise à étendre le régime prévu pour les biens du patrimoine commun aux biens réputés en indivision des cohabitants légaux.

M. Hugo Vandenberghe aimerait obtenir des précisions sur l'alinéa 2 de l'article 124 proposé (voir l'amendement n° 35 du gouvernement, doc. Sénat, n° 3-1792/3):

« Sans préjudice de l'application des articles 1205 à 1224 du Code judiciaire, l'absent retrouve sa part des biens du patrimoine commun dans l'état où ils se trouvent, et celle du prix de ceux qui auraient été aliénés, sur la base de l'inventaire établi conformément à l'article 117, § 3, alinéa 2. »

Cela signifie que l'absent retrouve soit les biens en nature dans l'état où ils se trouvent au moment où il reparaît — si ces biens sont encore présents en nature —, soit leur valeur de remplacement.

Comment la valeur de remplacement est-elle estimée? Estime-t-on la valeur au moment de l'inventaire ou au jour du retour de l'absent?

La ministre répond que l'évaluation aura lieu sur la base de l'inventaire.

M. Hugo Vandenberghe répond que l'inventaire donne uniquement la description des biens meubles et

wezigte terugkeert. Er wordt verwezen naar de bespreking van amendement nr. 34 op artikel 9.

De verdeling geschiedt overeenkomstig de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake minnelijke of gerechtelijke verdeling, op basis van de inventaris waarvan sprake in artikel 117, § 3, tweede lid, ingevoegd door het amendement nr. 34.

Mevrouw de T' Serclaes vraagt of, in het kader van de nalatenschap van de afwezige, de « overlevende » echtgenoot wel het recht behoudt om de laatste echtelijke verblijfplaats te bewonen, recht dat hem of haar toekomt uit hoofde van het gemene recht.

De minister bevestigt dit.

Amendement nr. 50

De regering had ook al een amendement op artikel 17 ingediend. Het strekte ertoe het tweede lid van artikel 124 te vervangen en beoogde nader te omschrijven wat gebeurt met het huwelijksvermogensstelsel dat bestond tussen de afwezige en zijn echtgenoot, ingeval de afwezige terugkeert.

Het amendement nr. 50 (stuk Senaat nr. 3-1792/4), dat een subamendement op amendement nr. 35 is, wil het stelsel dat bedoeld is voor de goederen van het gemeenschappelijk patrimonium, uitbreiden naar de goederen van de wettelijk samenwonenden die geacht worden in onverdeelde te zijn.

De heer Hugo Vandenberghe wenst nadere toelichting over het tweede lid van het voorgestelde artikel 124 (zie amendement nr. 35 van de regering, Stuk Senaat, nr. 3-1792/3):

« *Onverminderd de toepassing van de artikelen 1205 tot 1224 van het Gerechtelijk Wetboek, krijgt de afwezige zijn deel van de goederen van het gemeenschappelijk vermogen in de staat waarin zij zich bevinden, alsook de prijs van de goederen die mochten zijn vervreemd op grond van de inventaris opgemaakt overeenkomstig artikel 117, § 3, tweede lid.* »

Dit betekent dat de afwezige hetzij, als de goederen nog *in natura* aanwezig zijn, de goederen *in natura* ontvangt in de staat waarin ze zich bevinden op het ogenblik van zijn terugkeer, hetzij de vervangende waarde ervan.

Hoe gebeurt de schatting van de vervangende waarde? Schat men de waarde op het ogenblik van de inventaris of op de dag van de terugkeer van de afwezige?

De minister antwoordt dat de schatting op grond van de inventaris zal geschieden.

De heer Hugo Vandenberghe antwoordt dat de inventaris enkel de beschrijving geeft van de roerende

immeubles. Que se passe-t-il si l'intéressé reparaît dix ans plus tard ? Si le bien est encore présent en nature, l'absent le récupère dans l'état où il se trouve, donc à sa valeur le jour du retour de l'intéressé. Si les biens ont disparu, la question se pose de savoir à concurrence de quelle valeur les biens décrits dans l'inventaire lui seront restitués. L'évaluation se fera-t-elle conformément à la valeur au jour de l'inventaire ou selon la valeur hypothétique du bien le jour où l'absent reparaît ?

La ministre répond que l'évaluation se fera selon la valeur au jour de l'inventaire.

Selon M. Hugo Vandenberghe, aucune estimation de la valeur des biens n'a lieu le jour de l'inventaire. En outre, il y aurait dans ce cas une discrimination dans la loi.

En effet, si le bien est présent en nature, l'évaluation se fait au jour du retour de l'intéressé.

Si les biens ont été aliénés, leur valeur est estimée au jour de l'inventaire. L'estimation de la valeur diffère donc selon que les biens sont présents ou non. Quels sont les motifs qui justifient cette différence ?

La ministre répond que le fait même que le bien ait été vendu crée une différence objective entre les deux situations. Le bien ayant été cédé avant la réapparition de l'absent, il a bien fallu trouver une solution pour évaluer sur une base objective, c'est-à-dire l'inventaire des biens, qui permet, lors de la réapparition de l'absent, de lui restituer la part du bien qui lui appartenait.

M. Hugo Vandenberghe souligne que le texte proposé fait état du prix des biens qui ont été aliénés. Que se passe-t-il, par exemple, s'il s'agit d'actions qui ont été aliénées à l'époque pour un prix de 1 000 euros, mais qui n'ont plus aucune valeur au jour du retour de l'absent, ou *vice versa* ? On introduit ici dans le texte les mêmes règles de détermination de la valeur que pour la composition de la masse à répartir dans le cadre des successions. Dans ce cas également, l'apport se fait en nature si les biens sont présents. La discussion sur le caractère discriminatoire et aléatoire de la détermination de la valeur à deux dates différentes n'a rien de nouveau. En effet, on subordonne la détermination de la valeur des biens à la circonstance de leur présence en nature, de leur aliénation et des fluctuations de leur prix. Cela peut évidemment jouer en faveur ou en défaveur de l'absent.

M. Willems trouve normal qu'on applique ici les mêmes principes qu'à l'ouverture de la succession. Il existe vraisemblablement toute une expertise en matière d'évaluation des biens qui doivent être rapportés à la succession, expertise que l'on pourrait appliquer par analogie en l'espèce. En effet, il peut

en de onroerende goederen. Wat als men 10 jaar later terugkomt ? Als het goed nog in natura aanwezig is, krijgt de afwezige dit terug in de staat waarin het zich bevindt, dus volgens de waarde op de dag van zijn terugkeer. Als de goederen verdwenen zijn, rijst de vraag volgens welke waarde men de goederen beschreven in de inventaris zal teruggeven. Gebeurt de schatting volgens de waarde op de dag van de inventaris of volgens de waarde dat het goed hypothetisch zou hebben op de dag van de terugkomst ?

De minister antwoordt dat de schatting plaats heeft volgens de waarde op de dag van de inventaris.

De heer Hugo Vandenberghe oppert dat er geen waardeschatting plaatsvindt op de dag van de inventaris. Bovendien is er dan sprake van een discriminatie in de wet.

Als het goed in natura aanwezig is, gebeurt de waardebepaling immers op de dag van de terugkeer.

Als de goederen vervreemd zijn, gebeurt de waardebepaling op de dag van de inventaris. In functie van de al dan niet aanwezigheid van de goederen, is de waardeschatting verschillend. Wat zijn de pertinente motieven daarvoor ?

De minister antwoordt dat het feit alleen al dat het goed verkocht is, een objectief verschil schept tussen de twee toestanden. Omdat het goed overgedragen werd vóór de terugkeer van de afwezige, heeft men wel een oplossing moeten vinden om op een objectieve manier de waarde te bepalen. Dankzij de inventaris van de goederen kan men de afwezige die terugkeert het deel dat hem toebehoort teruggeven.

De heer Hugo Vandenberghe stipt aan dat er in de voorgestelde tekst sprake is van de prijs van de goederen die zijn vervreemd. Wat bijvoorbeeld als het gaat om aandelen die destijds zijn vervreemd voor een prijs van 1 000 euro, maar op de dag van de terugkeer niets meer waard zijn, of *vice versa* ? Men voert hier in de tekst dezelfde regels voor waardebepaling in als bij samenstelling van de te verdelen massa op erfrechtelijke grondslag. De inbreng gebeurt ook dan in natura als de goederen aanwezig zijn. De discussie over de discriminatie en het aleatoir karakter bij het vastleggen van de schattingswaarde op twee verschillende data is eeuwenoud. Men laat immers de waardebepaling afhangen van de toevalligheid van de aanwezigheid in natura, de vervreemding en de prijsschommelingen. Dit kan vanzelfsprekend spelen in het voordeel of in het nadeel van de afwezige.

Het lijkt de heer Willems normaal dat men hier dezelfde principes hanteert als bij het openvallen van de nalatenschap. Er bestaat waarschijnlijk een hele expertise over de waardebepaling van de goederen die in de nalatenschap moeten worden ingebracht, die *in casu* naar analogie zou kunnen worden toegepast. Er

aussi s'écouler un laps de temps considérable entre l'ouverture de la succession et le partage effectif.

Selon M. Hugo Vandenberghe, il ne faut pas perdre de vue que les règles du droit successoral remontent à 1804. Cette matière donne lieu à de nombreux litiges et même à des divergences de jurisprudence entre la Belgique et la France.

On applique visiblement en l'espèce la théorie de la subrogation réelle, car on indique explicitement qu'on ne procède pas à l'évaluation des biens aliénés, mais qu'on restitue le prix qui a été obtenu des biens en question.

La ministre souligne que, si certains biens déprécient ou se déprécient, il y en a d'autres qui prennent de la valeur, de sorte qu'une espèce de compensation peut jouer en la matière. Il est vrai que la solution n'est pas parfaite, mais il fallait faire un choix.

M. Mahoux fait observer que, quelle que soit la solution retenue, la valeur du patrimoine de l'absent se modifiera au fil du temps, dans un sens positif ou négatif, selon le type de biens dont il s'agit.

Si le bien a été aliéné, l'absent récupérera la valeur du bien telle qu'elle a été évaluée lors de l'aliénation.

Si le bien n'a pas été aliéné, l'absent le récupérera à sa valeur au moment de son retour.

La ministre confirme.

M. Hugo Vandenberghe conclut que l'on récupère le prix si les biens ont été aliénés. Par contre, si les biens sont encore présents, on les récupère en nature. En cas d'aliénation, la personne qui est tenue à restitution court donc un risque spéculatif, dans un sens positif ou négatif. On applique également une règle identique en cas de quasi-usufruit.

Articles 18 à 21 (art. 20 à 23 du texte adopté)

Ces articles n'appellent pas d'observations.

Article 22 (art. 24 du texte adopté)

Amendement n° 15

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 15), tendant à remplacer l'article 127 proposé.

kan immers eveneens een hele tijd verstrijken tussen het openvallen van de nalatenschap en de effectieve verdeling ervan.

De heer Hugo Vandenberghe wijst erop dat men niet uit het oog mag verliezen dat de regeling van het erfrecht dateert van 1804. Er bestaat heel wat betwisting hierover en zelfs divergente rechtspraak tussen België en Frankrijk.

Hier past men blijkbaar de theorie van de zaakvervanging toe, omdat men uitdrukkelijk vermeldt dat men niet overgaat tot waardeschatting van de vervreemde goederen, maar wel de prijs teruggeeft die men van deze goederen heeft verkregen.

De minister wijst erop dat sommige goederen geleidelijk verdwijnen of in waarde dalen, maar dat andere in waarde stijgen, zodat er een zekere compensatie kan optreden. Deze oplossing is inderdaad niet perfect, maar men moest wel een keuze maken.

De heer Mahoux merkt op dat ongeacht de oplossing die men toepast, de waarde van het vermogen van de afwezige met het verstrijken van de tijd hoe dan ook zal veranderen, in positieve of negatieve zin, naar gelang van het soort goederen waaruit het bestaat.

Indien het goed vervreemd werd, krijgt hij de waarde ervan terug zoals die geschat werd bij de vervreemding.

Indien het goed niet vervreemd werd, krijgt hij het tegen dezelfde waarde terug wanneer hij terugkeert.

De minister bevestigt dit.

De heer Hugo Vandenberghe besluit dat men de prijs terugkrijgt indien de goederen zijn vervreemd. Als de goederen daarentegen nog aanwezig zijn, krijgt men ze in natura terug. Bij vervreemding loopt de persoon die tot teruggave is verplicht aldus een speculatief risico, in positieve of negatieve zin. Eenzelfde regel wordt ook gehanteerd bij oneigenlijk vruchtgebruik.

Artikelen 18 tot 21 (artt. 20 tot 23 van de aangenomen tekst)

Deze artikelen geven geen aanleiding tot opmerkingen.

Artikel 22 (art. 24 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 15

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 15), dat ertoe strekt het voorgestelde artikel 127 te vervangen.

Il s'agit à nouveau d'une redite, la question étant déjà réglée à l'article 42 du projet.

Article 23 (art. 25 du texte adopté)

Amendements n°s 16 et 17

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 16), tendant à remplacer l'article 128 proposé par ce qui suit :

« Si la personne disparue est appelée à un partage ou à une succession, le Tribunal procède, conformément à l'article 19 du Code judiciaire, à la désignation du Notaire chargé de représenter ses intérêts. »

Il convenait de définir la solution à apporter à ce type de situation dans le cadre de la déclaration judiciaire de décès, la procédure ne pouvant être identique à la procédure développée dans le cadre de l'absence, eu égard à la distinction essentielle qui doit être faite entre ces deux situations.

Cet amendement doit être lu en parallèle avec l'amendement déposé à l'article 42, relatif à la mention des coordonnées du notaire à désigner.

Les mêmes auteurs déposent à cet amendement un sous-amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 17), en vue de limiter la mission du notaire dans le temps, jusqu'au prononcé du jugement déclaratif de décès.

M. Hugo Vandenberghe s'enquiert du lien entre la procédure de constatation du décès et la procédure de constatation de l'absence. Quels sont les critères qui imposent l'application de l'une plutôt que de l'autre ? Qu'en est-il si une personne a disparu dans un accident d'avion, par exemple ?

La ministre répond que la disposition qui permet de faire l'articulation entre les deux chapitres est l'article 126, qui précise que, dans le cas d'une déclaration judiciaire de décès, il faut qu'il y ait une certitude quant au décès de la personne.

Dans l'exemple cité par le précédent orateur, la procédure en déclaration judiciaire de décès se justifie. Le problème, dans ce genre de cas, est que l'on ne retrouve pas le corps, et que l'on ne peut donc pas dresser un acte de décès, d'où la procédure en déclaration judiciaire de décès.

Auparavant, c'était une procédure que l'on utilisait, mais elle n'était pas codifiée.

Het gaat hier opnieuw om een herhaling omdat deze kwestie al geregeld is in artikel 42 van het ontwerp.

Artikel 23 (art. 25 van de aangenomen tekst)

Amendementen nrs. 16 en 17

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 16), dat ertoe strekt het voorgestelde artikel 128 te vervangen als volgt :

« Is de verdwenen persoon betrokken bij een verdeling of een erfenis, dan gaat de rechtbank, overeenkomstig artikel 19 van het Gerechtelijk Wetboek, over tot het aanwijzen van de notaris die zijn belangen moet vertegenwoordigen. »

De oplossing voor dit type situatie diende te worden gezocht binnen het kader van de gerechtelijke verklaring van overlijden. De procedure mocht niet identiek zijn met die welke is uitgewerkt in het kader van de afwezigheid, aangezien er een essentieel onderscheid dient te bestaan tussen beide situaties.

Dit amendement dient samen te worden gelezen met het amendement op artikel 42 met betrekking tot de gegevens van de aan te wijzen notaris.

Dezelfde indieners dienen op dit amendement een subamendement in (stuk Senaat nr. 3-1792/3, amendement nr. 17) om de opdracht van de notaris in de tijd te beperken, tot het tijdstip waarop het vonnis houdende verklaring van overlijden wordt uitgesproken.

De heer Hugo Vandenberghe vraagt naar de relatie tussen de procedure tot vaststelling van de dood en de procedure tot vaststelling van de afwezigheid. Op grond van welke criteria dient men de ene dan wel de andere procedure te volgen ? Wat bijvoorbeeld als een persoon is verdwenen bij een vliegtuigongeval ?

De minister antwoordt dat de bepaling waardoor men het verband kan leggen tussen de twee hoofdstukken artikel 126 is, dat bepaalt dat bij een gerechtelijke verklaring van overlijden, er zekerheid moet zijn over het overlijden van de persoon.

In het door vorige spreker vermelde voorbeeld, is de procedure van gerechtelijke verklaring van overlijden verantwoord. Het probleem in dergelijke gevallen is dat men het lichaam niet terugvindt en dat men geen akte van overlijden kan opstellen, en daarom is er de procedure van gerechtelijke verklaring van overlijden.

In het verleden was het een procedure waarvan men gebruik maakte, maar die niet in het wetboek vermeld stond.

M. Hugo Vandenberghe conclut que l'amendement n° 16 vise à faire en sorte que l'article 128 règle la procédure à suivre lorsqu'une personne a disparu dans les circonstances décrites à l'article 126 (article 21).

Article 24 (art. 26 du texte adopté)

Amendement n° 18

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 18), tendant à remplacer l'article 129 proposé par ce qui suit :

«Le tribunal peut prescrire que la demande fera l'objet d'une mention au Moniteur belge. Dans ce cas, le tribunal fixe le délai pendant lequel il surseoir à statuer sur la demande après cette publication.»

La comparution des parties prévue dans l'article original relève de l'article 42 proposé par le projet.

Article 25 (art. 27 du texte adopté)

Amendement n° 19

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 19), tendant à remplacer l'alinéa 2 de l'article 130 proposé par ce qui suit :

«L'arrêt est notifié par le greffier de la cour d'appel conformément à ce qui est prévu pour la première instance. Le délai pour se pourvoir en cassation est d'un mois à dater de cette notification.»

Il s'agit d'une correction technique visant à une meilleure lisibilité du texte.

Article 26 (art. 28 du texte adopté)

Cet article n'appelle pas d'observation.

Article 27

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 20), tendant à supprimer cet article, qui n'a plus de raison d'être au regard des modifications apportées à l'article 128.

De heer Hugo Vandenberghe besluit dat het amendement nr. 16 tot doel heeft in artikel 128 de procedure te regelen van de persoon die is verdwenen in omstandigheden beschreven in artikel 126 (artikel 21).

Artikel 24 (art. 26 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 18

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 18), dat ertoe strekt het voorgestelde artikel 129 te vervangen als volgt :

«De rechtbank kan bepalen dat de vordering in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt. In dat geval bepaalt de rechtbank de termijn tijdens welke hij, na deze bekendmaking, zijn uitspraak over de vordering zal opschorten.»

De verschijning van de partijen die het oorspronkelijke artikel vermeldt, valt onder het voorgestelde artikel 42.

Artikel 25 (art. 27 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 19

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 19), dat ertoe strekt het tweede lid van het voorgestelde artikel 130 te vervangen als volgt :

«De griffier van het hof van beroep geeft kennis van het arrest overeenkomstig de bepalingen die gelden in eerste aanleg. De termijn voor voorziening in cassatie bedraagt één maand vanaf deze kennisgeving.»

Het gaat om een technische correctie met het oog op een betere leesbaarheid.

Artikel 26 (art. 28 van de aangenomen tekst)

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 27

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat nr. 3-1792/3, amendement nr. 20), dat strekt om dat artikel, dat geen bestaansreden meer heeft in het licht van de wijzigingen in artikel 128, te doen vervallen.

Articles 28 et 29 (art. 29 et 30 du texte adopté)

Ces articles n'appellent pas d'observations.

Article 29bis (nouveau) (art. 31 du texte adopté)

Amendement n° 21

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 21), tendant à insérer un article 29bis nouveau, libellé comme suit :

« L'intitulé « Section 2 — Des effets de l'absence relativement aux droits éventuels qui peuvent compé-ter à l'absent » est supprimé. »

Ce titre, situé avant l'article 135 actuel, doit être supprimé.

Article 30 (art. 32 du texte adopté)

Amendement n° 22

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 22), tendant à remplacer, à l'article 135 proposé, les mots « de l'article 124 » par les mots « des articles 123 et 124 ».

Cette modification permet de clarifier le texte.

Articles 31 et 32 (art. 33 et 34 du texte adopté)

Ces articles n'appellent pas d'observations.

Article 32bis (nouveau) (art. 35 du texte adopté)

Amendement n° 23

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 23), tendant à insérer un article 32bis (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 32bis. — Dans le chapitre III « Des effets de l'absence » sont apportées les modifications suivantes :

Artikelen 28 en 29 (artt. 29 en 30 van de aangenomen tekst)

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 29bis (nieuw) (art. 31 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 21

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 21), dat ertoe strekt een artikel 29bis in te voegen, luidende :

« In hetzelfde Wetboek vervalt het opschrift « Afdeling II. — Gevolgen van afwezigheid ten aanzien van de rechten die aan de afwezige mochten opkomen. »

Dit opschrift, dat vóór het huidige artikel 135 staat, dient te vervallen.

Artikel 30 (art. 32 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 22

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat nr. 3-1792/3, amendement nr. 22), dat strekt om in het voorgestelde artikel 135 de woorden « wordt artikel 124 toegepast » te vervangen door de woorden « worden de artikelen 123 en 124 toegepast ».

Deze wijziging verheldert de tekst.

Artikelen 31 en 32 (artt. 33 en 34 van de aangenomen tekst)

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 32bis (nieuw) (art. 35 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 23

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 23), dat ertoe strekt een artikel 32bis (nieuw) in te voegen, luidende :

« Art. 32bis. — In hoofdstuk III van hetzelfde wetboek — « Gevolgen van afwezigheid » worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A. L'intitulé «Section 3- Des effets de l'absence relativement au mariage» est supprimé.

B. L'intitulé «Section 4- Des effets de l'absence relativement aux enfants» est supprimé.»

En effet, ces titres sont situés avant les articles 139 et 141 actuels.

Article 33 (art. 36 du texte adopté)

Amendement n° 24

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 24), tendant à compléter cet article par un 15°, libellé comme suit :

«15° Dans l'article 840 du même Code, le mot «absents» est remplacé par les mots «présumés absents».

Il s'agit d'une correction terminologique consécutive aux modifications proposées.

Articles 34 et 35 (art. 37 et 38 du texte adopté)

Ces articles n'appellent pas d'observations.

Article 35bis (nouveau) (art. 39 du texte adopté)

Amendement n° 25

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 25), tendant à insérer un article 35bis nouveau, libellé comme suit :

«Dans l'article 1151, 2°, du même Code, le mot «absent» est remplacé par les mots «présumé absent».

Il s'agit d'une correction terminologique consécutive aux modifications proposées.

Articles 36 à 39 (art. 40 à 43 du texte adopté)

Ces articles n'appellent pas d'observations.

A. Het opschrift «Afdeling III. Gevolgen van afwezigheid ten aanzien van het huwelijk» vervalt.

B. Het opschrift «Afdeling IV. Gevolgen van afwezigheid ten aanzien van de kinderen» vervalt.»

Die opschriften staan immers voor de huidige artikelen 139 en 141.

Artikel 33 (art. 36 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 24

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 24), dat ertoe strekt dit aan te vullen met een 15°, luidende :

«15° In artikel 840 van hetzelfde Wetboek wordt het woord «afwezig» vervangen door de woorden «vermoedelijk afwezig».

Dit is een terminologische correctie op basis van de voorgestelde wijzigingen.

Artikelen 34 en 35 (artt. 37 en 38 van de aangenomen tekst)

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 35bis (nieuw) (art. 39 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 25

De heer Mahoux en Mevr. Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 25), dat ertoe strekt een nieuw artikel 35bis in te voegen, luidende :

«In artikel 1151, 2°, van hetzelfde Wetboek, wordt het woord «afwezig» vervangen door de woorden «vermoedelijk afwezig».

Dit is een terminologische correctie op basis van de voorgestelde wijzigingen.

Artikelen 36 tot 39 (artt. 40 tot 43 van de aangenomen tekst)

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Article 40 (art. 44 du texte adopté)

Amendement n° 26

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 26), tendant à remplacer cet article par ce qui suit :

« Dans l'article 1225 du même Code, remplacé par la loi du 18 juillet 1991, les mots « et des absents » sont remplacés par les mots « et des personnes disparues, visées à l'article 128 du Code civil et des présumés absents ».

Cette modification est consécutive aux amendements déposés aux articles 23 et 42 du projet à l'examen.

Article 41 (art. 45 du texte adopté)

Cet article n'appelle pas d'observations.

Article 42 (art. 46 du texte adopté)

Amendements n° 27, 28, 29 et 40

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 27), tendant à remplacer le § 1er proposé par ce qui suit :

« Les demandes fondées sur les articles 112, 118, 126 et 127 du Code civil sont introduites par requête, pièces à l'appui.

Les articles 1026 à 1034 sont applicables, sous réserve des dispositions qui suivent, de l'article 112 du Code civil, et des articles 118 à 136 du même Code ».

La modification permet de clarifier le texte et de le mettre en cohérence avec les modifications proposées.

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un deuxième amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 28), tendant à insérer, à l'article 1226, § 2, proposé, un nouvel alinéa 2, rédigé comme suit :

« Lorsque la demande est fondée sur l'article 126 du Code civil, la requête contient, à peine de nullité les nom, prénom et domicile du notaire chargé de représenter les intérêts de la personne disparue dans toute opération de partage ou de succession qui pourrait la concerner et ce, jusqu'au prononcé du jugement. »

Artikel 40 (art. 44 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 26

De heer Mahoux en Mevr. Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 26), dat ertoe strekt dit artikel te vervangen als volgt :

« In artikel 1225 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 18 juli 1991, worden de woorden « en van afwezig » vervangen door de woorden « en van verdwenen personen, als bedoeld in artikel 128 van het Burgerlijk Wetboek, en vermoedelijk afwezig ».

Deze correctie vloeit voort uit de amendementen ingediend op de artikelen 23 en 42 van dit wetsontwerp.

Artikel 41 (art. 45 van de aangenomen tekst)

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 42 (art. 46 van de aangenomen tekst)

Amendementen nrs. 27, 28, 29 en 40

De heer Mahoux en Mevr. Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 27), dat ertoe strekt de voorgestelde § 1 te vervangen als volgt :

« Vorderingen op grond van de artikelen 112, 118, 126 en 127 van het Burgerlijk Wetboek worden bij verzoekschrift ingesteld, vergezeld van de stukken tot staving.

De artikelen 1026 tot 1034 zijn van toepassing, onverminderd de bepalingen die volgen, artikel 112 van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 118 tot 136 van hetzelfde Wetboek ».

Deze correctie maakt de tekst duidelijker en brengt hem in overeenstemming met de voorgestelde wijzigingen.

De heer Mahoux en Mevr. Laloy dienen een tweede amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 28), dat ertoe strekt in het voorgestelde artikel 1226, § 2, een tweede lid in te voegen, luidend :

« Wanneer de aanvraag gegrond is op artikel 126 van het Burgerlijk Wetboek, bevat het verzoekschrift, op straffe van nietigheid, de naam, voornaam en woonplaats van de notaris die de belangen van de verdwenen persoon moet vertegenwoordigen bij iedere verdeling of erfenis die hem kan aanbelangen, tot het tijdstip waarop het vonnis wordt uitgesproken. »

Il s'agit de la conséquence technique de la modification apportée à l'article 23.

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un troisième amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 29), tendant à insérer, à l'article 1226, § 3, proposé, la disposition suivante entre les alinéas 1er et 2 :

« Lorsque la disparition est survenue à l'étranger, il peut requérir en outre le concours du service public fédéral Affaires étrangères et des agents diplomatiques et consulaires belges à l'étranger. Ceux-ci lui communiquent tous les renseignements et copies de documents qu'il juge utiles à l'instruction des actions en déclaration judiciaire de décès et de rectification d'actes de l'état civil. »

La cohérence du texte justifie que cet alinéa qui relevait de l'article 128 proposé figure dans cette disposition plus générale.

M Mahoux et Mme Laloy déposent un quatrième amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 40), tendant à insérer, à l'article 1226, § 3, proposé, la disposition suivante entre les alinéas 1er et 2 :

« Lorsque la disparition est survenue à l'étranger, il peut requérir en outre le concours du service public fédéral Affaires étrangères et des agents diplomatiques et consulaires belges à l'étranger. Ceux-ci lui communiquent tous les renseignements et copies de documents qu'il juge utiles à la poursuite de l'instruction. »

La cohérence du texte justifie que cet alinéa qui relevait de l'article 128 proposé, figure dans cette disposition plus générale

Cette disposition permet au procureur du Roi de requérir le concours des postes diplomatiques et consulaires belges à l'étranger, dans le cadre des procédures en déclaration judiciaire de décès, mais aussi en constatation de présomption d'absence et en déclaration d'absence.

Amendement n° 47

M. Hugo Vandenberghe dépose l'amendement n° 47 (doc. Sénat, n° 3-1792/3) qui vise à remplacer, dans l'article 1226, § 2, dernier alinéa, proposé, le délai de huit jours accordé pour compléter une requête incomplète par un délai fixé par le juge compétent.

Il est assez vain de fixer un délai aussi court de huit jours, d'autant que des hypothèses sont envisageables

Het betreft het technische gevolg van de wijziging die in artikel 23 is aangebracht.

De heer Mahoux en Mevr. Laloy dienen een derde amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 29), dat ertoe strekt in het voorgestelde artikel 1226, § 3, de volgende bepaling in te voegen tussen het eerste en het tweede lid :

« Ingeval de verdwijning in het buitenland is gebeurd, kan hij bovendien de medewerking vorderen van de federale overheidsdienst Buitenlandse Zaken en van de Belgische diplomatieke en consulaire ambtenaren in het buitenland. Deze verstrekken hem alle inlichtingen en afschriften van documenten die hij nuttig acht voor het onderzoek van de vorderingen tot gerechtelijke verklaring van overlijden en tot verbetering van akten van de burgerlijke stand. »

Omwille van de samenhang van de tekst is het wenselijk dat dit lid, dat oorspronkelijk opgenomen was in het voorgestelde artikel 128, in deze algemene bepaling wordt opgenomen.

De heer Mahoux en Mevr. Laloy dienen een vierde amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 40), dat ertoe strekt in het voorgestelde artikel 1226, § 3, tussen het eerste en het tweede lid, de volgende bepaling in te voegen :

« Ingeval de verdwijning in het buitenland is gebeurd, kan hij bovendien de medewerking vorderen van de federale overheidsdienst Buitenlandse Zaken en van de Belgische diplomatieke en consulaire ambtenaren in het buitenland. Deze verstrekken hem alle inlichtingen en afschriften van documenten die hij nuttig acht voor het voortzetten van het onderzoek. »

Om redenen van coherentie is het raadzaam dat dit lid, dat in het voorgestelde artikel 128 stond, in deze algemenere bepaling wordt opgenomen.

De bepaling maakt het de procureur des Konings mogelijk de medewerking te vorderen van de Belgische diplomatieke en consulaire posten in het buitenland bij de rechtspleging voor de gerechtelijke verklaring van overlijden, maar ook voor de vaststelling van het vermoeden van afwezigheid en voor de verklaring van afwezigheid.

Amendement nr. 47

De heer Hugo Vandenberghe dient amendement nr. 47 (stuk Senaat, nr. 3-1792/3) in, dat ertoe strekt in het voorgestelde artikel 1226, § 2, laatste lid, de termijn van acht dagen om een onvolledig verzoekschrift aan te vullen te vervangen door *een termijn die wordt bepaald door de bevoegde rechter*.

Een te korte termijn van acht dagen is weinig zinvol, zeker nu hypothèses denkbaar zijn waarbij de

dans lesquelles les biens de l'intéressé pourraient se trouver à l'étranger.

Article 43 (art. 47 du texte adopté)

Amendement n° 30

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 30), tendant à remplacer, à l'article 1227, § 1er, alinéa 1er, proposé, les mots « articles 113, § 2, et 117 du Code civil » par les mots « *articles 113 à 117 du Code civil* ».

La modification permet de clarifier le texte.

M. Mahoux demande s'il est nécessaire de préciser dans un texte de loi que les parquets peuvent faire appel à toutes les sources d'information et requérir, notamment, le concours d'un ministère ou d'agents diplomatiques et consulaires. Cela ne relève-t-il pas de l'évidence ? Le fait de le préciser ici ne suggère-t-il pas que, dans d'autres contextes, cela n'est pas possible ?

Articles 44 à 47 (art. 48 à 51 du texte adopté)

Ces articles n'appellent pas d'observation.

Chapitre *VIbis* et art. *47bis* (nouveaux) (art. 52 du texte adopté)

Amendements n° 38 et 39

M. Mahoux et Mme Laloy déposent deux amendements (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendements n° 38 et 39), tendant à insérer un chapitre *VIbis* (nouveau), comprenant un article *47bis* (nouveau), et ainsi libellé :

« *Chapitre VIbis — Modification de la loi du 8 août 1983 organisant un registre national des personnes physiques*

Art. 47bis. — À l'article 3, alinéa 1er, 6°, de la loi du 8 août 1983 organisant un registre national des personnes physiques, les mots « le lieu et la date du décès; » sont remplacés par les mots « le lieu et la date du décès ou, en cas de déclaration d'absence, la date de la transcription de la décision déclarative d'absence;

goederen van de betrokkene zich in het buitenland zouden kunnen bevinden.

Artikel 43 (art. 47 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 30

De heer Mahoux en Mevr. Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 30), dat ertoe strekt in het voorgestelde artikel 1227, § 1, eerste lid, de woorden « artikelen 113, § 2, en 117 van het Burgerlijk Wetboek » te vervangen door de woorden « artikelen 113 tot 117 van het Burgerlijk Wetboek ».

Deze wijziging verheldert de tekst.

De heer Mahoux vraagt zich af of het nodig is in een wettekst te bepalen dat de parketten een beroep kunnen doen op alle mogelijke bronnen van informatie en met name op de medewerking van een ministerie of van diplomatieke en consulaire ambtenaren. Spreekt dat niet vanzelf? Wekt men, door dit hier uitdrukkelijk te bepalen, niet de indruk dat dat in andere gevallen niet mogelijk is?

Artikelen 44 tot 47 (artt. 48 tot 51 van de aangenomen tekst)

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Hoofdstuk *VIbis* en artikel *47bis* (nieuw) (art. 52 van de aangenomen tekst)

Amendementen nrs. 38 en 39

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendementen nr. 38 en 39), dat ertoe strekt een hoofdstuk *VIbis* (nieuw) in te voegen, dat een artikel *47bis* (nieuw) bevat luidende :

« *Hoofdstuk VIbis — Wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*

Art. 47bis. — In artikel 3, eerste lid, 6°, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, worden de woorden « de plaats en datum van overlijden; » vervangen door de woorden « de plaats en datum van het overlijden, of, in het geval van een verklaring van afwezigheid, de datum van de overschrijving van de beslissing houdende verklaring van afwezigheid; ».

En effet, en cas de déclaration d'absence, il est nécessaire que le registre national mentionne l'information selon laquelle une personne a été déclarée absente.

Articles 48 à 50 (art. 54 à 56 du texte adopté)

Ces articles n'appellent pas d'observations.

Article 51 (art. 57 du texte adopté)

Mme de T' Serclaes demande ce qu'il en est des dispositions transitoires.

M. Hugo Vandenberghe s'enquiert de la *ratio legis* du délai de 5 ans en cas de déclaration d'absence. Ne s'agit-il pas plutôt en l'espèce de la présomption d'absence ?

La ministre répond qu'il s'agit des jugements en déclaration d'absence de l'ancien régime, où le mécanisme de la présomption d'absence n'existait pas.

M. Hugo Vandenberghe fait observer que, dans le système ancien, le délai pour obtenir une déclaration d'absence était beaucoup plus long que 5 ans.

La ministre renvoie à l'article 115 du Code civil actuel, qui prévoit que la procédure en déclaration d'absence peut être introduite après 4 ans. Plusieurs étapes sont prévues : jugement en déclaration d'absence, envoi en possession provisoire, envoi en possession définitive.

M. Hugo Vandenberghe en déduit que l'hypothèse prévue à l'article 51 concerne le cas où une personne a été déclarée absente dans le cadre de l'ancien système. Les conséquences juridiques de la nouvelle loi sur la déclaration d'absence n'interviendront qu'au terme d'un délai de cinq ans. Quelle en est exactement la raison ?

La ministre rappelle que l'ancien système fonctionnait de la façon suivante. Une personne a cessé de paraître au lieu de son domicile ou de sa résidence et, depuis 4 ans, on n'a plus de nouvelles de sa part. Les parties intéressées peuvent se pourvoir devant le tribunal de première instance afin que l'absence soit déclarée.

Le jugement de déclaration d'absence ne pourra intervenir qu'un an après le début de cette procédure, en raison du fait qu'une enquête est menée.

M. Hugo Vandenberghe souligne que le problème est que la déclaration d'absence intervenue dans le passé est en principe régie par la loi ancienne, de même que toutes les conséquences qui en découlent.

Bij een verklaring van afwezigheid is het inderdaad noodzakelijk dat het Rijksregister melding maakt van het feit dat de persoon afwezig verklaard is.

Artikelen 48 tot en met 50 (artt. 54 tot 56 van de aangenomen tekst)

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 51 (art. 57 van de aangenomen tekst)

Mevrouw de T' Serclaes vraagt hoe het met de overgangsbepalingen zit.

De heer Hugo Vandenberghe vraagt naar de *ratio legis* van de termijn van 5 jaar bij een verklaring van afwezigheid. Betreft het niet eerder de vermoedelijke afwezigheid ?

De minister antwoordt dat het om de vonnissen van verklaring van afwezigheid van de oude regeling gaat, waar het mechanisme van het vermoeden van afwezigheid niet bestaat.

De heer Hugo Vandenberghe wijst erop dat in die regeling de termijn om een verklaring van afwezigheid te krijgen veel langer was dan 5 jaar.

De minister verwijst naar artikel 115 van het huidige Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk de procedure van verklaring van afwezigheid na vier jaar kan worden ingeleid. Er worden verscheidene fasen gepland : vonnis van verklaring van afwezigheid, voorlopige inbezitstelling, definitieve inbezitstelling.

De heer Hugo Vandenberghe leidt hieruit af dat de hypothese van artikel 51 het geval betreft waarbij men in het oude systeem is afwezig verklaard. Om de rechtsgevolgen te hebben van de nieuwe wet op de afwezigverklaring, moet men 5 jaar wachten. Wat is hier de juiste reden van ?

De minister herinnert eraan dat de oude regeling als volgt werkte. Een persoon heeft opgehouden te verschijnen waar hij zijn woon- of verblijfplaats heeft en men heeft vier jaar geen tijding van hem ontvangen. De belanghebbenden kunnen zich dan tot de rechtbank van eerste aanleg wenden om de verklaring van afwezigheid te doen uitspreken.

Het vonnis van verklaring van afwezigheid kan niet eerder worden gewezen dan één jaar na het vonnis waarbij getuigenverhoor is bevolen.

De heer Hugo Vandenberghe onderstreept dat het probleem is dat de verklaring van afwezigheid die er in het verleden is gekomen, in principe door de oude wet wordt geregeld, net als alle gevolgen die eruit voortvloeien.

L'intervenant constate que le projet de loi à l'examen sera appliqué avec effet rétroactif, ce qui confèrera des conséquences juridiques nouvelles aux déclarations d'absence effectuées dans le cadre de l'ancien système. L'intervenant demande des précisions à propos de ces nouvelles conséquences juridiques et pourquoi elles n'interviendront qu'au terme d'un délai de 5 ans.

Article 52 (art. 58 du texte adopté)

Amendement n° 31

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/3, amendement n° 31), tendant à remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 52. — Les dispositions de la présente loi relatives à la déclaration judiciaire de décès sont applicables aux procédures en cours, en ce compris celles poursuivies conformément à la loi du 28 juillet 1921 sur la validation des actes de l'état civil, la rectification des actes de décès dressés pendant la guerre et la déclaration judiciaire du décès, et à la loi du 20 août 1948 relative aux déclarations de décès et de présomption de décès et à la transcription et la rectification administrative de certains actes de décès. »

Il s'agit d'une modification terminologique liée aux observations du service d'Évaluation de la législation. Le texte original faisait en effet référence à la notion trop vague de « procédures en cours ».

Article 53 (nouveau) (art. 53 du texte adopté)

Amendement n° 32

M. Mahoux et Mme Laloy déposent un amendement (doc. Sénat, n° 3-1792/2, amendement n° 32), tendant à insérer un article 53 (nouveau), rédigé comme suit :

« La loi du 28 juillet 1921 sur les actes de l'état civil dressés pendant la guerre, et la loi du 20 août 1948 relative aux déclarations de décès et de présomption de décès et à la transcription et la rectification administrative de certains actes de décès, sont abrogées. »

Il s'agit d'une modification nécessaire liée aux modifications posées par l'amendement proposé à l'article 52.

Spreker stelt vast dat voorliggend wetsontwerp terugwerkende kracht heeft, waarbij aan de vroegere afwezigheidsverklaringen nieuwe rechtsgevolgen worden gehecht. Spreker vraagt verduidelijking over deze nieuwe rechtsgevolgen en de reden van inlassing van een termijn van 5 jaar om de nieuwe rechtsgevolgen te laten intreden.

Artikel 52 (art. 58 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 31

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 31) dat ertoe strekt dit artikel te vervangen als volgt :

« Art. 52. — De bepalingen van deze wet betreffende de gerechtelijke verklaring van overlijden zijn van overeenkomstige toepassing op de aan gang zijnde procedures, inclusief die welke worden gevolgd overeenkomstig de wet van 28 juli 1921 op de geldigverklaring van de akten van de burgerlijke stand, de verbetering van de tijdens de oorlog opgemaakte akten van overlijden en de rechterlijke bevestiging van het overlijden en de wet van 20 augustus 1948 betreffende de verklaringen van overlijden en van vermoedelijk overlijden, alsmede betreffende de overschrijving en de administratieve verbetering van sommige akten van overlijden. »

Dit is een terminologische wijziging die aansluit bij de opmerkingen van de dienst Wetsevaluatie. De originele tekst bevatte immers het al te vage begrip « aan de gang zijnde procedures ».

Artikel 53 (nieuw) (art. 53 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 32

De heer Mahoux en mevrouw Laloy dienen een amendement in (stuk Senaat, nr. 3-1792/3, amendement nr. 32), dat ertoe strekt een nieuw artikel 53 in te voegen, luidende :

« De wet van 28 juli 1921 op de geldigverklaring van de akten van de burgerlijke stand, de verbetering van de tijdens de oorlog opgemaakte akten van overlijden en de rechterlijke bevestiging van het overlijden alsook de wet van 20 augustus 1948 betreffende de verklaringen van overlijden en van vermoedelijk overlijden, alsmede betreffende de overschrijving en de administratieve verbetering van sommige akten van overlijden, worden opgeheven. »

Deze aanpassing is het noodzakelijk gevolg van de wijzigingen die het amendement op artikel 52 aanbrengt.

V. VOTES

Art. 2

L'amendement n° 41 de M. Hugo Vandenberghe est rejeté par 8 voix contre 2.

Art. 3

L'amendement n° 42 de M. Hugo Vandenberghe est rejeté par 8 voix contre 2.

Art. 4

Les amendements n°s 2 et 3 de M. Mahoux et Mme Laloy, et 43 de M. Hugo Vandenberghe sont adoptés à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 5

Les amendements n°s 4, 5 et 6 de M. Mahoux et Mme Laloy sont adoptés à l'unanimité des 11 membres présents.

L'amendement n° 36 de M. Mahoux et consorts est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

L'amendement n° 37 de Mme Nyssens est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

L'amendement n° 44 est adopté par 10 voix et 1 abstention.

Art. 6bis (nouveau)

L'amendement n° 7 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 7

L'amendement n° 8 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 8

L'amendement n° 1 de Mmes Kapompolé et Bouarfa est retiré.

L'amendement n° 48 du gouvernement est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

V. STEMMINGEN

Art. 2

Amendement nr. 41 van de heer Hugo Vandenberghe wordt verworpen met 8 tegen 2 stemmen.

Art. 3

Amendement nr. 42 van de heer Hugo Vandenberghe wordt verworpen met 8 tegen 2 stemmen.

Art. 4

De amendementen nrs. 2 en 3 van de heer Mahoux en van mevrouw Laloy en nr. 43 van de heer Hugo Vandenberghe worden door de 11 aanwezige leden eenparig aangenomen.

Art. 5

De amendementen nrs. 4, 5 en 6 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy worden eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Amendement nr. 36 van de heer Mahoux c.s. wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Amendement nr. 37 van mevrouw Nyssens wordt aangenomen bij eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

Amendement nr. 44 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Art. 6bis (nieuw)

Amendement nr. 7 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 7

Amendement nr. 8 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 8

Amendement nr. 1 van de dames Kapompolé en Bouarfa wordt ingetrokken.

Amendement nr. 48 van de regering wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 9

L'amendement n° 9 de M. Mahoux et Mme Laloy est retiré.

Les amendements n°s 34 et 49 du gouvernement sont adoptés à l'unanimité des 11 membres présents.

L'amendement n° 45 de M. Hugo Vandenberghe est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 11

L'amendement n° 10 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 12

L'amendement n° 11 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

L'amendement n° 33 de M. Hugo Vandenberghe est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 12bis (nouveau)

L'amendement n° 12 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 13

L'amendement n° 13 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 14

L'amendement n° 14 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 15

L'amendement n° 46 de M. Hugo Vandenberghe est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 9

Amendement nr. 9 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt ingetrokken.

De amendementen nrs. 34 en 49 van de regering worden eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Amendement nr. 45 van de heer Hugo Vandenberghe wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 11

Amendement nr. 10 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 12

Amendement nr. 11 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Amendement nr. 33 van de heer Hugo Vandenberghe wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 12bis (nieuw)

Amendement nr. 12 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 13

Amendement nr. 13 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 14

Amendement nr. 14 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 15

Amendement nr. 46 van de heer Hugo Vandenberghe wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 17

Les amendements n°s 50 et 35 du gouvernement sont adoptés à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 22

L'amendement n° 15 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 23

Les amendements n°s 16 et 17 de M. Mahoux et Mme Laloy sont adoptés à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 24

L'amendement n° 18 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 25

L'amendement n° 19 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 27

L'amendement n° 20 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 29bis (nouveau)

L'amendement n° 21 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 30

L'amendement n° 22 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 17

De amendementen nrs. 50 en 35 van de regering worden eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 22

Amendement nr. 15 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 23

De amendementen nrs. 16 en 17 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy worden eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 24

Amendement nr. 18 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 25

Amendement nr. 19 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 27

Amendement nr. 20 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 29bis (nieuw)

Amendement nr. 21 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 30

Amendement nr. 22 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 32bis (nouveau)

L'amendement n° 23 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 33

L'amendement n° 24 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 35bis (nouveau)

L'amendement n° 25 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 40

L'amendement n° 26 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 42

Les amendements n°s 27 et 28 de M. Mahoux et Mme Laloy sont adoptés à l'unanimité des 11 membres présents.

L'amendement n° 29 est retiré.

L'amendement n° 40 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

L'amendement n° 47 de M. Hugo Vandenberghe est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 43

L'amendement n° 30 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Chapitre VIbis (nouveau)

L'amendement n° 38 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 32bis (nieuw)

Amendement nr. 23 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 33

Amendement nr. 24 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Artikel 35bis (nieuw)

Amendement nr. 25 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 40

Amendement nr. 26 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 42

De amendementen nrs. 27 en 28 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy worden eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Amendement nr. 29 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 40 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Amendement nr. 47 van de heer Hugo Vandenberghe wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 43

Amendement nr. 30 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Hoofdstuk VIbis (nieuw)

Amendement nr. 38 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 47bis (nouveau)

L'amendement n° 39 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 52

L'amendement n° 31 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Art. 53 (nouveau)

L'amendement n° 32 de M. Mahoux et Mme Laloy est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

VI. VOTE FINAL

L'ensemble du projet de loi amendé est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

*
* *

Ce rapport a été adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

Le rapporteur, *Le président,*
Philippe MAHOUX. Hugo VANDENBERGHE.

*
* *

Texte amendé par la commission
(voir doc. Sénat, n° 3-1792/6 - 2006/2007)

Art. 47bis (nieuw)

Amendement nr. 39 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 52

Amendement nr. 31 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Art. 53 (nieuw)

Amendement nr. 32 van de heer Mahoux en mevrouw Laloy wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

VI. EINDSTEMMING

Het geamendeerde wetsontwerp in zijn geheel wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

*
* *

Het verslag werd eenparig goedgekeurd door de 9 aanwezige leden.

De rapporteur, *De voorzitter,*
Philippe MAHOUX. Hugo VANDENBERGHE.

*
* *

Tekst geamendeerd door de commissie
(zie stuk Senaat, nr. 3-1792/6 - 2006/2007)